

Vindkraftsparken i Karhakkamaa, Torneå

Inkomna svenska yttranden över planförslaget samt
myndighetens bemötanden

Torneå stad

2025-10-13

Innehåll

1	Utlåtanden som har tagits emot under planförslagets offentliga framläggningstid	3
1.1	Naturvårdsverket, 5.4.2024	3
1.2	Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry, 5.4.2024	8
1.3	Övertorneå kommun, 18.3.2024.....	11
1.4	Sámediggi, 28.3.2024	19
1.5	Gränsälvscommissionen, 28.3.2024.....	20
1.6	Gränsälvscommissionen, 28.3.2024.....	24
1.7	Energimyndigheten, 26.2.2024	27
1.8	Nivagården AB, 26.2.2024.....	27
1.9	Matkakoski Fiskeförening, 21.2.2024	30
1.10	Hulkoffgården AB, 17.3.2024	32
1.11	Korpikylä Hembygdsförening, 22.2.2024	35
1.12	Föreningen KulturEkot i Korpikylä, 5.4.2024.....	37
1.13	Länsstyrelsen Norrbotten, 27.3.2024.....	39
1.14	Trafikverket, 2.4.2024	40
1.15	Naturskyddsföreningen Övertorneå, 10.3.2024	41

1 Utlåtanden som har tagits emot under planförslagets offentliga framläggningstid

Materialet för planutkastet som gäller delgeneralplanen för Karhakkamaa vindkraftspark fanns för offentligt påseende 23.1–22.3.2024. På grund av närheten till den svenska riksgränsen utförde projektet också ett internationellt hörande. Under den offentliga framläggningstiden fick man sammanlagt 15 utlåtanden om materialet för planförslaget från den svenska sidan.

Planmaterialet har platsvis ändrats och kompletterats utifrån myndighetsyttranden och anmärkningar som kommit in.

1.1 Naturvårdsverket, 5.4.2024

Sveriges kommentarer om planen att bygga vindkraftverk i Karhakkamaa i Torneå, Finland i enlighet med artikel 4–5 i konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (Esbokonventionen) och därtill hörande protokoll (SEA) - SYKE/2023/554

Finlands miljöcentral (SYKE) har skickat en inbjudan till Sverige om en konsultation gällande en kommunal plan ("generalplan") som inkluderar ett maximalt antal på 48 vindkraftverk med en maximal höjd på 300 meter i Karhakkamaa i Torneå kommun i Finland. Konsultationen utförs i enlighet med artikel 4 och 5 i konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (Esbokonventionen) och därtill hörande protokoll (SEA).

Sveriges föregående svar angående underrättelsen enligt artikel 3 i konventionen

Naturvårdsverket i Sverige (NV) lämnade sitt tidigare (20 oktober 2020) svar till underrättelsen från SYKE som kontaktpunkt i Sverige och indikerade att Sverige vill delta i den fortsatta processen. Svenska NV:s slutsats var att Esbokonventionen och dess protokoll samt direktiven 2001/42 och 2014/52 bör tillämpas vad gäller skäliga alternativ för bland annat placering, teknisk design och den kumulativa inverkan på miljön.

Konsultation i Sverige

Dokumentet för konsultationen, inkluderat planen och miljökonsekvensbedömningen, har cirkulerat för kännedom bland Sveriges centrala myndighetsorganisationer, den relevanta länsstyrelsen, organisationer och allmänheten mellan 2 februari och 29 mars 2024. Ett offentligt informationstillfälle arrangerades i Sverige 22 februari 2024.

Kommentarer angående konsultationen har kommit in från centrala myndighetsorganisationer, länsstyrelsen, Övertorneå kommun, organisationer och allmänheten

En kort sammanfattning av yttrandena och deras kommentarer finns nedan. Observera att sammanfattningen är skriven av NV och inte av instansen som yttrandet avser. Alla yttranden har bifogats och ska läsas i sin helhet.

Länsstyrelsen i Norrbotten bedömer att den planerade vindkraftsparken kommer att ha en negativ inverkan och en märkbar skada på "Struves meridianbåge", som är en del av UNESCO:s världsarv, om den visuella siktlinjen mellan mätpunkterna försämras. Denna negativa inverkan ska beaktas i tillståndprocessen. Länsstyrelsen bedömer också att det planerade projektet kan ha en märkbart negativ inverkan på kulturarvet i Torne älvadal, som är av nationellt intresse (en kulturmiljö av riksintresse). De mest drabbade områdena är Korpikylä och Risudden, som båda har kärnvärden av riksintresse. Länsstyrelsen förklarar Sveriges rättssystem vad gäller områden av riksintresse och vad som kan tillåtas eller inte om handlingen har en betydande negativ inverkan på riksintresset. Myndigheten konstaterar också att man måste presentera och överväga de kumulativa effekterna på landskapet och kärnvärdena i kulturarvsområdet, som Karhakkamaas planerade vindkraftverk har med befintliga vindkraftverk.

Finsk-svenska gränsälvskommissionen konstaterar att dokumentationen saknar information och analyser, såsom en övergripande analys av hur det svenska området av riksintresse tål den negativa inverkan som det planerade projektet har på landskapet på den svenska sidan av Torne älv. Därutöver noterar kommissionen behovet av att utvärdera om man måste genomgå en miljötillståndprocess för projektet. Kommissionen uppmuntrar utvärderingen av alternativa lösningar som inte har en inverkan på landskapet och levnadsvillkoren i området kring Torne älv och Muonio älv. Ytterligare information och detaljer finns i den bifogade fullständiga texten.

Sámediggi/Sametinget noterar att den lokala generalplanen har utarbetats på basis av två alternativ. Vad gäller renskötseln och den samiska kulturen i Sverige föredrar Sametinget/Sámediggi VE2 / ALT2, eftersom det alternativet inkluderar ett längre avstånd mellan turbinerna och Torne älv. Det är också möjligt att projektet kommer att ha en indirekt negativ inverkan på renarnas förmåga att beta i lugn och ro. Sámediggi lyfter också fram forskning som visar att renar störs av de blinkande ljusen som finns på turbinerna och undviker att beta i vindkraftsområden där sådana ljus är synliga. Den undvikande effekten kan sträcka sig upp till 12 kilometer. En lista på forskningsrapporter om den effekt som vindkraftverk har på renar har inkluderats i den fullständiga texten.

Trafikverket noterar att tunga transportfordon kan ha en inverkan på vägarna och att man i dokumentation inte beskriver transporterna till projektområdet. Trafikverket ger information om Sveriges lagstiftning angående vägar och transporter och önskar att de informeras om transporter kommer att äga rum på svenska vägar.

Övertorneå kommun konstaterar att den representerar kommunen och dess invånare och företag. Kommunen begär att Torneå kommun inte godkänner planen för vindkraftsparken i Karhakkamaa. De detaljerade orsakerna finns i den fullständiga bifogade texten och sammanfattas nedan.

Kommunen bedömer att den planerade vindkraftparken kommer att ha en gränsöverskridande negativ inverkan på landskapet i ett vidsträckt svenskt område med kulturarv av riksintresse, utomhusidrott och natur. De hänvisar till Europeiska landskapskonventionen och att landskapet i fråga är en viktig demokratisk fråga för allmänheten. Det måste finnas ett svar på allmänhetens åsikter och åtgärder för att mildra effekterna bör föreslås. Det planerade projektet är av mycket större skala än andra projekt i området. Varningsljusen uppskattas ha en stor negativ inverkan på besökare, invånare och turistsektorn. Vindkraftverken kommer att synas från många bostäder och det finns farhågor om att deras ekonomiska värde kommer att minska. Kommunen kräver en ytterligare analys om de kumulativa effekterna från alla planerade och existerande projekt som har en inverkan på området och Torne älv, som är ett Natura 2000-område.

Kommunen har nyligen antagit en ståndpunkt om att inga vindkraftverk får byggas i Torne älvdal på grund av det unika landskapet och för att inte minska områdets attraktionskraft för invånare eller nationell och internationell turism, samt med hänsyn till att Torne älv är en av Sveriges fyra nationalälvar. Området har ett högt kulturvärde och har idag en låg grad av ljusförorening. Kommunen konstaterar också att turistsektorn och affärsutvecklingen kommer att påverkas negativt av det planerade projektet. Detaljer och ett utvecklat resonemang finns i den fullständiga texten. Texten innehåller också en fråga angående landskapsplanen (Landskapsplan för Västra Lappland, 2014).

Svenska NV är den myndighet som bär ansvaret för att uppfylla förpliktelserna i bland annat artikel 3 i Esbokonventionen och dess protokoll (SEA). Svenska NV utvärderar emellertid inte mottagna konsultationer med målet att presentera Sveriges allmänna ståndpunkt. För en fullständig översikt över konsultationerna hänvisar vi till de bifogade yttrandena.

Kommentarer från allmänheten

Svenska NV har tagit emot cirka 40 brev från invånare i området. Alla förutom en motsätter sig projektet och lyfter fram oro över olika typer av gränsöverskridande effekter. Synpunkterna som uttrycks i yttrandena som har kommit in från invånarna på den svenska sidan berör de negativa konsekvenserna för landskapet och kulturarvet, livskvaliteten, människorna som bor i och besöker området, den oexploaterade Torne älv och floran och faunan i exempelvis Natura 2000-området. Större delen av yttrandena konstaterar att vindkraftverken och deras varningsljus kommer att ha en negativ gränsöverskridande effekt på området vid den svenska sidan av älven. Området vid den svenska sidan av älven är flackt och vetter längs älven mot öst. Många har också konstaterat att de redan utsätts för negativa effekter från befintliga vindkraftverk i Finland och att de kumulativa effekterna måste tas i beaktan. De har begärt visuella och animerade presentationer av vindkraftverken sett från den svenska sidan av älven.

Alternativa placeringar har begärts för vindkraftverken och man har ställt krav på att projektet borde vara föremål för ett miljötillstånd.

En stor del av respondenterna uppger att de kommer att kräva ersättning för försämrad livskvalitet, förstört landskap, minskat värde på fastigheter och vissa också för förlorad inkomst från turism. Vissa nämner också den gränsöverskridande effekten på relationerna mellan länderna.

Andra frågor som tas fram är effekterna från infraljud och buller och att ett miljötillstånd borde innehålla ett krav på att reglera bullernivåerna. Det finns också oro om föroreningar från mikroplast och effekterna som utdikningen har på vattnet. Dessutom har allmänheten lyft fram att information saknas i miljökonsekvensbedömningen om de negativa konsekvenserna för floran och faunan. Många tillhandahåller också information om fåglarna och andra djur som bor i området. Alla brev från allmänheten, i deras fullständiga form, har inkluderats och måste vara en del av det slutgiltiga beslutet.

Kommentarer från organisationer

Övertorneå Naturskyddsförening motsätter sig projektet, eftersom det är placerat nära Torne älv och dess unika område, nationalälv och Natura 2000-område. Naturskyddsföreningen påpekar också att det finns brister i miljökonsekvensbedömningen, såsom att en beskrivning av miljövärdena saknas och att en fältinventering borde utföras.

Föreningen KulturEkot i Korpikylä konstaterar att genomförandet av vindkraftverken kommer att ha en dramatisk, negativ inverkan på området och levnadsvillkoren. De ifrågasätter behovet av blinkande ljus både dagtid och nattetid. De understryker kultur- och naturvärdena i Tornedalen, som är en oexploaterad miljö och värdefull för både invånarna och turismen, som skulle påverkas negativt av projektet. Dessutom informerar de oss om att de är involverade i en ansökan om att inkludera ett nytt område i UNESCO:s världsarv, med fokus på den unika lax- och vitfiskekulturen i området.

Matakoski Fiskeförening konstaterar att området Tornedalen är av riksintresse i Sverige för sin utomhusidrott, natur och sitt kulturarv. Medlemmarna upplever redan en negativ inverkan från de åtta befintliga vindkraftverken som är synliga på långt avstånd längs älven. Organisationen understryker värdena i området och landskapet och kräver en animation över hur de planerade vindkraftverken kommer att se ut i Korpikylä. De uttrycker också oro över föroreningar från byggandet och underhållet av vindkraftverken och dess inverkan på människors hälsa, flora och fauna.

Kommentarer från företag

Nivagården motsätter sig projektet. De konstaterar att området Tornedalen är av riksintresse i Sverige för sin utomhusidrott, natur och sitt kulturarv och bedömer att det planerade projektet kommer att minska det framtida intresset för bostäder och utveckling i Korpikylä. Företaget kräver en animation över hur de planerade vindkraftverken kommer att se ut i Korpikylä.

Hulkoffgården AB motsätter sig det planerade projektet. De uttrycker oro över natur- och kulturvärdena och konstaterar att de inte kan utveckla sin turistaffärsverksamhet om man bygger vindkraftverken.

Svenska Naturvårdsverkets slutliga åsikt

Svenska NV har tagit emot ett antal yttranden som pekar ut den betydande inverkan som projektet skulle ha på svenska intressen, om det beviljas ett tillstånd i enlighet med dess presenterade layout och omfattning. Dessa negativa konsekvenser inkluderar bland annat att projektet stör det gemensamma världsarvet "Struves meridianbåge" och det svenska riksintresset i kulturmiljön i Torne älvdal. De inkluderar också de negativa konsekvenserna för det Natura 2000-skyddade "Torne älv", avsaknaden av en bedömning av projektets kumulativa effekter och den övergripande negativa inverkan som projektet har på människors hälsa och på affärsverksamheten på den svenska sidan av älven.

Baserat på mottagna kommentarer om negativa gränsöverskridande effekter och invändningar från svenska myndigheter, organisationer och allmänheten om projektet, är det NV:s önskan att fortsätta konsultationen under artikel 5. För att följa tanken med Esbokonventionen om att vidta alla lämpliga och effektiva åtgärder för att förebygga, minska och kontrollera betydande gränsöverskridande miljöpåverkan från de föreslagna aktiviteterna, bör de yttranden som lämnats av svenska parter, inklusive deras förslag om ytterligare utredningar och bedömningar, besvaras och läggas fram för svenska parter för kommentarer.

SVAROMÅL

Angående de yttranden från andra organisationer som hänvisas till i detta utlåtande har separata bemötanden redo-visats i förevarande dokument. För de synpunkter som inkommit inom ramen för det internationella samrådet har ett särskilt gemensamt bemötande upprättats och redovisats i ett separat dokument.

I planläggningsarbetet har det i utlåtandet nämnda världsarvet Struves meridianbåge beaktats på ett sådant sätt att etablering av vindkraftverk mellan mätpunkterna inte är möjlig. Planens påverkan på bland annat kulturmiljön i Torne älvdal samt Natura 2000-områden har analyserats. Konsekvensbedömningarna kommer att kompletteras i skedet för planförslaget.

I detta skede möjliggör planförslaget uppförande av högst 46 vindkraftverk inom planområdet. Vindkraftverkens placeringar har reviderats i syfte att minimera påverkan på bland annat naturmiljö, fågelliv och landskapsbild. Planbeskrivningen har i planförslagsfasen kompletterats med en planlösningbaserad bedömning av kumulativa effekter tillsammans med andra vindkraftsprojekt i området.

I samband med att planförslaget ställs ut kommer det internationella samrådet att fortsätta i enlighet med Esbokonventionens bestämmelser.

1.2 Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry, 5.4.2024

Som utgångspunkt är vi tvungna att konstatera att vi motsätter oss projekthelheten som sådan och förhåller oss kritiska till de presenterade bristfälliga utredningarna om projektets konsekvenser, bland annat av följande skäl:

1) [REDACTED]

Man har i projektområdet hittat värdefulla objekt för biologisk mångfald,

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] Om projektet skulle genomföras är detta problematiskt för skyddet av dessa värdefulla fåglar, [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED] Därmed kan flödesförhållandena som orsakas av sommarens väder och nederbörd leda till att storleken på fiskgjusens fångstställen varierar mycket [REDACTED]
[REDACTED] för att hitta näring under de olika väder- och flödesförhållandena [REDACTED]
[REDACTED]

Följaktligen kräver vi att projektet inte fortskrider innan projektaktören använder tillförlitliga rovfågelsexperter för att genomföra fågelobservationer med s.k. ringmärkning, [REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED] Vi betonar att det är oerhört viktigt att reda ut fiskgjusarnas observationslinjer på ett pålitligt sätt, för att vi ska få reda på vilka av vindkraftverken i projektområdet som ligger på fel platser [REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED] Vi ber att utredningen i fråga levereras till oss, även om det är med ett krav om konfidentialitet, så att vi kan bilda oss en bättre uppfattning om projekthelhetens konsekvenser för rovfåglarna, såsom fiskgjusen. **Vi påminner om att varje år bär med sig möjligheten att nya fiskgjusar börjar häcka, som kan välja andra fångstområden, och att uppföljningsperioden därmed bör täcka flera somrar.**

I allmänhet betonar vi att man i ett expertutlåtande i utredningen av vindkraftsplanen för Pohjois-Pohjanmaan liitto konstaterar att man ska lämna en skyddszon [REDACTED]
[REDACTED] men att även detta kan vara för lite när man beaktar fångstområdena och lågflygningen tillbaka med bytet. Det är just då som rovfåglarna befinner sig på en höjd där det är möjligt att de kolliderar med bladen på vindkraftverken. Därför kräver vi en större skyddszon än det ovan

nämnda för fiskgjusenästen som hittats i projektområdet, [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Generellt sett konstaterar vi att splittringen av de andra flyttvägarna för fåglar i området kring Bottenviksbågen och fåglarnas flytt i Torne och Kemi älvdalar samt deras spridning till häckningsområdena i Lappland inte har följts upp och studerats i tillräcklig utsträckning. Denna aspekt av projektet och de andra vindkraftsprojekten som planeras längs den s.k. Petäjäskoski-överföringslinjen bör undersökas mer ingående med hjälp av olika uppföljningsmetoder.

Dessutom måste man så tillförlitligt som möjligt bedöma och modellera samverkanseffekterna från alla dessa projekt på de omfattande naturhelheterna som de olika lokalfåglarna kräver och på flyttfåglarnas möjligheter att sprida sig till sydvästra Lappland genom ett vidsträckt och flerdelat hav av vindkraftverk från olika projektaktörer, särskilt eftersom detta om det genomförs skulle betyda en s.k. zon i ost–västlig riktning. **Vi kommer att komplettera detta avsnitt med expertutlåtanden om rovfåglar och flyttvägarna för fåglar.**

2) Projektområdet ligger i det s.k. Torne älvdals nationallandskap

I vindkraftutredningen som utfördes av Lapplands förbund konstaterade man att projektområden för vindkraft måste ligga minst 5–10 kilometer från nationallandskap, nationalparker eller landskapsområden av nationellt intresse. Rekommendationen i fråga förverkligas inte i denna projekthelhet.

Vi ber att man ändrar projektförslaget så att det beaktar rekommendationen i fråga. Vi påminner om att nationallandskapen och landskapsområdena av nationellt intresse har en betydelse i planeringen av markanvändningen. Nationallandskapets status har också en stark koppling till lokalbefolkningens uppfattning om landskapets värde, vilket också erkänns på nationell nivå, precis som i det här fallet.

För att området ska bibehållas som ett nationallandskap på papper, och framför allt i tankarna hos människorna i området, måste man därför beakta ett s.k. socialt och kulturellt tillstånd när man bedömer projektets godtagbarhet.

Enligt projektets dokument för hörande och begäran av yttranden verkar det som om större delen av människorna vid det gemensamma området Torne älv förhåller sig kritiska eller negativa till den omfattande projekthelheten i fråga. Det är möjligt att det lilla vindkraftsverk som tidigare uppfördes i området öppnade människors ögon och gjorde att de bättre kunde föreställa sig vilken typ av konsekvenser det är fråga om, ifall ett större projekt skulle genomföras precis intill.

Vi understryker att projekt på s.k. nationallandskapsområden, landskapsområden av nationellt intresse och i närheten av nationalparker kräver en skyddszon på minst 5–10 kilometer.

FNF Lappland kan också kräva att man utöver naturvärdena också värnar om landskaps- och kulturvärdena, eftersom distriktsreglerna nämner att vi också värnar om Lapplands kulturarv. Lapplands vackra landskap, och många nationallandskap, är allas vårt gemensamma kulturarv. Och dessa immateriella värden är mer värdefulla än monetära värden.

3) Samverkans effekterna från vindkraftsprojekten i sydvästra Lappland har bedömts på ett bristfälligt sätt

Flera, enligt min uppfattning många stora, vindkraftsprojekt planeras längs den s.k. Petäjäskoski-överföringslinjen. Vissa kommer att vara beroende av denna nya överföringslinje, vilket betyder att de kommer att bilda en faktisk projekthelhet.

Dessa projekt har stora samverkans effekter på områdets landskap, fågelliv, skogsnatur och mångfald. Projekthelheten kommer att ytterligare splittra de hittills relativt enhetliga myr- och skogsnaturhelheterna, ha en försvagande effekt och slutligen också hota överlevnadsmöjligheterna hos olika arter.

Vi kan tyvärr inte anse att förutsättningarna för att bevilja lov för dessa projekt skulle ha påvisats vara tillräckliga i utredningarna eller att det inte skulle finnas hinder för ett lov.

De skador som orsakats av nackdelarna med förnybar energi i det förflutna har också noterats, bland annat i de uppdämda floderna i Lappland, där samhället och kraftbolagen inte har fått till stånd att reparera de skador som orsakats på levnadskulturen i älvdalen och den vandrande fisken, trots att förutsättningar för detta har funnits en längre tid.

Lappland har redan gjort sin egen del vad gäller produktionen av förnybar energi. Vi kan ta en titt på vår ställning igen efter att samhället och vattenkraftsbolagen har återställt vandringsfisken i Lapplands uppdämda vattenmiljöer.

Vi betonar att det finns utrymme för mer vindkraft i de öppna vattnen i norra Östersjön, nära havsgränsen mellan Finland och Sverige, utanför de s.k. farlederna och de vandrande fiskarnas rutter som rör sig nära kusten, längs de s.k. nya undervattenskablarna mellan Finland och Sverige. Dessa behövs i den aktuella globala politiska situationen för att säkra Finlands och Sveriges energiförsörjning och telekommunikation, istället för synliga överföringslinjer på land, som i den aktuella globala situationen, i händelse av en eventuell social kris, krig och extrema väderfenomen orsakade av ökande globala förändringar, är de mer sårbara för förstörelse än överföringslinjer i norra Östersjön (ett gemensamt NATO-hav), som övervakas av Sverige och Finland. Underjordiska och undervattenskablar orsakar mindre förstörelse för skogsnaturen och fågellivets mångfald än luftledningar, vilket är anledningen till att vi generellt sett föredrar att använda dem i planeringen av projekt.

Bland annat på grund av ovan nämnda orsaker föreslår vi att projekthelheten avslås eller returneras för ytterligare förberedelser, bland annat för ytterligare undersökningar av ovan nämnda frågor.

Vi kompletterar också vid behov vårt yttrande med annat än enbart utlåtanden och material från en fågelexpert.

SVAROMÅL

Uppföljningen av flyttfåglar har genomförts i enlighet med etablerade och allmänt accepterade metodiker, och resultaten redovisas i beskrivningen.

Planbeskrivningen innehåller en omfattande bedömning av planlösningens landskapsmässiga konsekvenser. Planens konsekvenser har analyserats i enlighet med kraven i markanvändnings- och bygglagen (numera lagen om områdesanvändning). Landskapskonsekvenserna har successivt minskats under planläggningsprocessen, bland annat genom att dessa har beaktats vid lokaliseringen av vindkraftverken samt genom en minskning av det maximala antal verk som tillåts inom planområdet. Avståndet mellan vindkraftverken och identifierade landskapsområden har ökat efter beredningsskedet. Det närmaste vindkraftverket kommer att vara beläget 4,5 kilometer från ett nationellt landskapsområde. De planerade verken kommer även att placeras längre från landskapsområdet än de befintliga verken i Kitkiäisvaara.

Planbeskrivningen innehåller vidare en omfattande analys av kumulativa effekter i förhållande till andra projekt.

1.3 Övertorneå kommun, 18.3.2024

Yttrande avseende Karhakkamaa vindkraftspark, Tornio kommun, Finland

Övertorneå kommun yrkar på att Tornio kommun, Finland, ej beslutar om antagande av delgeneralplanen för Karhakkamaa vindkraftspark. Övertorneå kommun vidhåller sina tidigare framförda synpunkter i samrådsyttrandet från 2020- 09-30 och senast under samrådsmötet som genomfördes 2024-02-22 och anser synpunkterna ej tillräckligt besvarade i bemötandet.

Bakgrund

Övertorneå kommun har beretts tillfälle att lämna synpunkter på planerad vindkraftspark Karhakkamaa, Tornio kommun, med utgångspunkt att beskriva konsekvenser för kommunen i stort samt påverkan planen har på den lokala livskvaliteten och det lokala näringslivets förutsättningar för framtiden.

Förord

Övertorneå kommun har tagit del av samrådsbemötanden från samrådet 2020 och bedömer svaren otillräckliga och för generella. Övertorneå kommun gör fortsatt bedömningen att Karhakkamaa vindkraftspark har en stor negativ påverkan på boende, företag och kommunens utvecklingsstrategier. En etablering av en vindkraftspark på finska sidan av Torne älv på den utpekade ytan kommer att skada nyligen genomförda och framtida investeringar i utvecklingsprojekt, påverka negativt landskapsbilden längs med älven, hindra kommunens platsmarknadsföringsstrategi, omintetgöra kommunens politiska ställningstaganden gentemot medborgarna om att bevara älvdalen, bidra till ytterligare sjunkande befolkningsantal och gör att befintliga såväl som framtida lokala arbetstillfällen försvinner, inte minst kopplat till besöksnäringen i främst den södra delen av kommunen. Övertorneå kommun yrkar därför fortsatt på att den planerade Karhakkamaa vindkraftsparken, ej uppförs.

Yttrande

Övertorneå kommun bedömer att den planerade vindkraftsparken Karhakkamaa skulle förändra landskapsbilden på ett mycket påtagligt sätt, i ett stort område som på svenska sidan utgör område av riksintresse för kulturmiljövården, friluftslivet och naturvården.

Den europeiska landskapskonventionen lyfter fram allmänhetens uppfattningar och lokalkunskap om landskapet som en viktig demokratifråga som ska tas med i planeringen. I samrådsunderlaget framkommer att just effekterna av planförslaget blir störst på svensk sida med påtagliga negativa effekter på allmänhetens och besöksnäringens uppfattning av landskapet.

De två bärande principerna bakom konventionen är att landskapet har stor betydelse för människor, samt att det finns ett behov att skydda landskapet mot utarmning. Även den andra principen i konventionen om att skydda landskap mot utarmning innebär en direkt konflikt med ett eventuellt upprättande av Karhakkamaa vindkraftspark. Kulturlandskapet och Natura-2000 området Torne älv riskerar att utarmas ytterligare och överetableras i och med de föreslagna vindkraftsplanerna. Mänsklig påverkan har skett genom åren, men till måttlig nivå. Vindkraftverk längs med älven skulle ha en större inverkan på landskapsbilden än dagens mänsklig påverkan som vägar, småhus och elledningar. Konventionen får därmed konsekvenser för beslut kring vindkraft i planeringen, vilket kräver att planförslaget för Karhakkamaa vindkraftspark, tydligt presenterar hur effekterna bemöts eller minskas.

Dessutom framgår det av EU-rättslig praxis att det är nödvändigt att miljökonsekvensbeskrivningen innehåller uppgifter om de kumulativa effekterna. Det ska vara möjligt att ta ställning till den samlade påverkan som kan uppstå på den skyddade miljön (jfr. t.ex. EU-domstolens dom den 21 september 1999 i mål C-392/96, Kommissionen mot Irland). Efter granskning av samrådshandlingarna bedömer vi att de sammanlagda, kumulativa effekterna av de flertal planerade vindkraftsparkerna ut med nationalälven Torne älv, i finska kommunerna Tornio, Ylitornio och Pello anses otillräckligt redovisats i rapporterna. Enbart när effekterna, både från det aktuella projektet och från annat som ger effekter inom påverkansområdet, är identifierade samt bedömda individuellt

kan de kumulativa effekterna bedömas. Utifrån rapporterna går inte att utläsa dessa individuella bedömningar från varje befintlig utveckling och varje planerat projekt på hela Natura2000-området, som Torne älven representerar. Vi anser därför att en komplettering och fördjupande studie behöver genomföras gällande de kumulativa effekterna, av befintligt och alla planerade projekt, på Torne älven där både den finska som svenska effekterna inkluderas.

Därtill kommer att flyghinderljusen kommer att upplevas som mycket störande i landskapsbilden för såväl boende som besökare. Påverkan på landskapsbilden av artificiellt ljus på en hög höjd är påtagligt eftersom de hamnar precis i blickfånget för hela södra delen av Övertorneå kommun, inklusive exempelvis turistanläggningarna på Luppioberget, Arthotel i Risudden och den planerade Konsthall Tornedalen i Risudden. Landskapshotellet på Luppioberget med 100 bäddar, restaurang och spa påverkas av vindkraftsparken där det förstör hela konceptet som utgår från vyer över stjärnhimmel, natur, skog och älv. Swedish Lapland marknadsför de mörkaste platserna i regionen, dvs där det inte finns ljusföroreningar eller minimalt med dessa. Det är otroligt ovanligt med platser utan ljus, sett över hela världen, och här ligger Övertorneå kommun och Tornedalen fortfarande bra till. Astrofotografi och astronomi/stjärnskådning är en aktivitet som växer både hos entusiaster och nyfikna.

De flesta bostadsfastigheterna i södra delarna av Övertorneå kommun ligger i byar där husen är riktade mot just Torne älv. Med ett uppseendeväckande element som Kathakkamaa vindkraftspark i blickfånget kommer bostädernas attraktivitet och fastighetspriser sjunka och utflyttning riskerar att öka. De sommarstugor och fritidshus som finns i området riskerar att nyttjas mindre och slutligen förfalla, vilket resulterar i förfulade områden som inte omhändertas. Befintliga boenden och föreningar har sedan tidigare yttrat bekymmer över Karhakkamaa projektet samt skickat in yttrande under samrådet 2020, där deras åsikter mot en etablering av vindkraftsparken intill älven inte kan åsido läggas. Även under samrådsmötet 22 februari 2024 tog flera av de lokalboende upp bekymmer mot just den föreslagna placeringen av vindkraftsparken och dess storlek. Motståndet baseras främst på olägenheter på grund av placeringen som förändrad (försämrad, förstörd) utsikt under dagtid och störande ljus nattetid. För motståndet hos många lokalboende tillkommer också ytterligare en dimension: en upplevelse av mångårig extern privat exploatering och statligt utnyttjande, av skog, vattenkraft, begränsad rennäring och den samiska livsstilen, tornedalingarnas diskriminering, och nu också utnyttjande av den sista resursen - friluftslivet och naturupplevelsen (vilket har studerats även internationellt i exempelvis studier från J. Anshelm, 2013).

Övertorneå kommun har redan stora utmaningar med avflyttning och låga födelsetal. Kommunen arbetar intensivt med att visa på fördelarna med att bo på landsbygden och attrahera unga personer att bosätta sig i området. En satsning är det kommunöverskridande projektet Hej Hemby som drivs av Övertorneå kommun och Pajala kommun, vilket arbetar med fler fastigheter på den öppna marknaden, ökad attraktivitet och marknadsföring av Tornedalen, med fokus på Unique Selling Points (USP) som just den orörda naturen, skog och älv. Hej Hemby har efter tre års arbete kommit i kontakt med omkring 250 nya potentiella inflyttare, många har partner och/eller familj, och tagit

reda på vad de söker när de letar bostad i Torendalen. Över 90% anger att de söker ett fristående hus, naturnära, gärna vid Torne älv och vill bo i ett landskap som inte är hårt exploaterat. Det finns ett snabbt ökande intresse att ta hand om ödehus kring Tome älven, vilket skulle gynna den lokala bostadsmarknaden samt omhändertagande av lokalområdet. Flera potentiella inflyttare frågar specifikt om vindkraftsplaner innan de köper ett hus, och nämner särskild att utsikt på vindkraftsverk skulle ha stor betydelse för deras beslut om att flytta till kommunen eller inte. Vid en etablering av en Karhakkamaa vindkraftspark försvinner attraktiviteten i hela södra delen av kommunen, från Luppio och söderut, och skapar än större utmaningar för oss som är i stort behov av inflyttning.

Övertorneå kommun har en målstyrning och vision fram till 2035 som bygger på Agenda 2030, där attraktiva boendeformer, miljö och näringsliv pekas ut som fokusområden. En etablering av Karhakkamaa vindkraftspark skulle få stora konsekvenser för arbetet och tvingar Övertorneå kommun att revidera den hållbara utvecklingen av kommunen. Övertorneå kommun är redan utpekad från svenska staten som en socioekonomiskt utsatt kommun, och vindkraftsparken skulle vara katastrofal för en liten kommun med ca 4119 invånare.

Enligt Övertorneå kommuns gällande översiktsplan ska turismens och det rörliga friluftslivets intressen främst beaktas vid prövning av exploateringsförslag som kan påverka områden av lokal- och riksintresse.

Nyligen har kommunen också antagit ett ställningstagande för vindkraft i vilket det tydligt lyfts fram att det politiska beslutet är att inte tillåta vindkraftsetablering i Torne älvdalen. För att säkerställa kommunens vision 2035 om att Övertorneå kommun är en attraktiv och hållbar kommun, redovisar ställningstagandet ett flertal kriterier för etablering. Där pekas specifikt området Torneälvdal ut som ej lämplig för etablering av vindkraft med hänsyn till landskapsbilden och älvdalens status som nationalälv samt möjlig konflikt med andra markanvändningsintressen som exempelvis intresse för besöksnäringen. Hänsyn ska även tas till påverkan på berörda på finska sidan älven vilket kan innebära att även lokalisering utanför det direkta älvdalsområdet ej är lämpligt där det möjligen påverkar bilden och landskapsbilden på avstånd. Ytterligare är etablering nära attraktiva lägen för boenden, i närhet av kända turistmål och utflyktsmål ej lämpliga med hänsyn till att inte störa eller påverka just den uppskattade attraktiviteten som gynnar kommunens samhällsutveckling. Vindkraft anses icke desto mindre som en viktig resurs i den framtida gröna elförsörjningen och inom Övertorneå kommun finns utpekade områden där kommunen ser positivt på etablering av vindkraft, dock ej på bekostnad av viktiga naturvärden, kulturlandskap och förutsättningar för ett gott friluftsliv och framtid för besöksnäringen.

Övertorneå kommun kräver också ett förtydligande gällande hur det motiveras att planområdet för Karhakkamaa vindkraftspark skiljer sig betydligt från de utpekade ytorna för vindkraftsetablering i regionens Landskapsplan för västra Lappland (fastställt 2014). I samrådsunderlaget menas

att planområdet delvis ingår i ett av de utpekade områdena. Dock visar det sig vara en mycket liten yta av hela planområdet, inom vilken det dessutom ej planeras placera vindturbiner. När planerna avviker från andra styrande policydokument bör detta redovisas och motiveras på ett tydligt, korrekt sätt.

Näringslivsutvecklingen går uppåt i kommunen, och med hjälp av investeringar och etableringar av företag inom besöksnäringen kommer uppemot 40 nya arbetstillfällen skapas i Övertorneå kommun. Det motsvarar ca 450 arbetstillfällen i Luleå kommun. För en liten kommun som Övertorneå är varje arbetstillfälle otroligt värdefullt och gör att personer kan flytta till eller stanna på orten. I och med Karhakkamaa vindkraftspark skulle allt arbete raderas. Det skulle slå undan benen på Övertorneå kommun.

Studier visar på negativa effekter för specifikt den lokala besöksnäringen där resultatet visar negativa effekter med upp till 2% minskad omsättning, minskat antal sysselsatta och upplevelsen av att landskapets attraktion minskas avsevärd. Enligt Heart of Lapland omsatte de berörda besöksnäringensföretagen i det direkta närområdet till den planerade vindkraftsparken 97 miljoner kronor under 2022, vilket förväntas ökas allteftersom de kommande åren. 2 procent skulle motsvara en förlust på minst 2 miljoner kronor om året. I en studie genomfört i Skottland uppgav till och med nära 20% av turisterna att de inte vill besöka platser med vindkraft och därtill att över 60% föredrar utsikt utan vindkraft (se även Bodén, 2014²).

Tornedalen är en del av Heart of Lapland och en snabbt växande destination inom Swedish Lapland, Sveriges arktiska destination. Här finns högklassiga anläggningar, unika boenden, aktiviteter och avslappning, omgiven av natur. Torne älv som en orörd gränsälv är en USP för många besöksnäringensföretag i Tornedalen, och naturvyer tilltalar resenärer. Den orörda gränsälven är unik där Tome älv utgör gränsen från norra delen av Övertorneå kommun till Haparanda och Bottenviken. Naturturism växer kraftigt i Sverige överlag, och svenska Tornedalen är en attraktiv plats för såväl svenska som globala resenärer. Visit Sweden satsar på hållbar natur- och ekoturism på landsbygden³ så att Sverige kan dra nytta av en ökad efterfrågan på naturnära semesterupplevelser. Satsningen har drivits sedan 2015, där Visit Sweden sett att nio av tio i målgruppen Den Globala Resenären vill uppleva naturen på sin Sverigeresa. Sverige har en stark naturprofil hos utländska resenärer som associerar Sverige med unik orörd natur, tillgänglig för alla.

Här ska också tas hänsyn till att besöksnäringensföretagen, besökarna och platsvarumärken och destinationsarbeten sällan utgår från 1 plats eller besöksdestination som begränsas till enbart kommunens gränser. Besöksnäringen nyttjar ofta en större region där gränserna suddas ut och att kunna åka och besöka olika platser, attraktioner och till och med länder är positivt. Där erbjuder Tornedalen en helt unik upplevelse för besökare, och en etablering av vindkraftsparken på den föreslagna placeringen skulle påverka turistbranschen således i båda länderna.

Internationella distributörer som Turooperatörer/Researrangörer, DMC (Destination Management Companies som är specialister på en destination), Incoming (en byrå som paketerar och säljer sedan vidare till researrangörer eller andra agenter - de arbetar ofta med flera marknader), Reseagenter och liknande, som idag samarbetar med berörda besöksnäringens företag, säljer området för att det är naturlig landskapsbild, minimalt med ljusföroreningar och en unik fredlig gräns som utgörs av den orörda nationalälven Torne älv. Reseagenter arbetar med att sälja in områden och destinationer. Om den naturliga landskapsbilden förändras och blir ett exploaterat område så kommer besöksnäringens företagen i hela Övertorneå kommun att tappa en stor del av sina gäster och sina samarbeten med agenter runt om i världen.

Övertorneå kan konstatera att besöksnäringen och näringslivsutvecklingen i kommunen kommer bli lidande om Karhakkamaa vindkraftspark etableras. En etablering av dessutom både Karhakkamaa och föreslagen Reväsvaara vindkraftspark skulle vara förödande för näringslivsutvecklingen i hela södra delen av Övertorneå kommun.

Övertorneå kommun har i flera år byggt upp ett varumärke och investerat i platsmarknadsföring med fokus på just den orörda naturen, den bevarande kulturmiljön som finns längs med Torne älven, vinteraktiviteter och låg ljusföroreningar. Förväntningar och platsmarknadsföring kan påverka upplevelsevärdet. Vindkraft i ett landskap som marknadsförs som vildmark skapar lätt disharmoni mellan upplevelser och förväntningar hos turister (Ólafsdóttir & Sæþórsdóttir, 2019). Lokalisering och avstånd kan spela en roll i sammanhanget, men viktigast av allt är att den plats specifika kontexten tas på stort allvar (Bolin m.fl., 2021). Här är vi av mening att studierna och underlagen till planförslaget samt svaren i bemötandet från samrådet 2020 inte beaktar den platsspecifika kontexten. Underlagen och bemötandet hänvisar till allmänna, generella slutsatser från forskningsstudier utan relation till lokalområdet vilka saknar analys av effekterna hos de lokala företagen och besöksnäringen med specifikt fokus på vildmarksturism, som är så viktigt för kommunerna längs med Torne älven på både svensk och finsk sida. Undersökningar kring vindkraftsparkers påverkan för internationella resenärer har utförts av Heart of Lapland där resesäljare pekar på att kan innebära att de slutar att göra affärer i området. Detta får även konsekvenser för den finska besöksnäringen med anledning av samverkan över gränsen. Generella undersökningar kan inte svara på frågan om den lokala besöksnäringen påverkas, här måste hänsyn tas och specifika undersökningar för den individuella platsen göras då varje plats är unik.

Näringslivsstrategin som kommunen antagit pekar ut de kreativa näringar och besöksnäringen som de branscher som har visat sig vara intresserade av etableringar i kommunen och de branscher som kommunen långsiktigt ska satsa på, investera i och planera för. Två exempel är investeringar i landsskaphotellet på Luppioberget och pågående förberedelser inför byggandet av Konsthall Tornedalen. Fram till 2024 kommer 150 miljoner kronor att ha investerats i besöksnäringen i det berörda området och sammanlagt ha levererat 360 gästbäddar på både svensk och finsk sida. Övertorneå kommun är unikt i sin sammansättning där 60% av gästnätterna består av internationella besökare. Vilket till stor del kan tillskrivas en utvecklingsfokus på tidigare nämnda

branscher och det internationella intresset för specifikt vildmarksturism, orörda arktiska landskap och upplevelser som norrsken, Tillsammans med Pajala kommun sticker man ut i länet med en så stor andel internationella besökare.

De flesta företagen inom besöksnäringen i Övertorneå kommun samverkar med varandra i syfte att kunna dra nytta av utbudet i form av boende och aktiviteter. Det finns flera av mindre företag som nyttjar sig av boendeanläggningarna både på svensk och finsk sida för att kunna bedriva företagets aktiviteter.

Risken med etableringen av en vindkraftspark är att Övertorneå kommun tappar företagare och investeringar till följd av uteblivna samarbeten, och näringslivsutvecklingen hindras från fler nyetableringar vilket i så fall också direkt kommer påverka företagare på finsk sida. Samverkan inom besöksnäringen över gränsen kommer troligen att stärkas ytterligare i och med Matarengi Lodges öppnande vintern 2025, där gästerna kommer att resa mellan lodgen och ett aktivitetscenter som byggs i Aavasaksa, i Ylitornio på finska sidan. Det innebär att fler besökare skulle kunna vistas i älv-dalen med just reseanledningar norrsken och obrutna landskapsvyer. Där området som helhet, regionen och det orörda landskapet är självaste destinationen.

Övertorneå kommun vill understryka att utvecklingen av förnyelsebar energi såsom vindkraft och solenergi utgör ett viktigt element för framtiden för att kunna åstadkomma en hållbar utveckling. Övertorneå kommun är en vindkraftstätt kommun, bl.a. finns ett flertal verk intill byn Aapua, där invånarna själva initierade etableringen. Det är dock mycket viktigt enligt Övertorneå kommun att utvecklingen av förnyelsebara energikällor inte bidrar till negativa effekter för andra faktorer som är viktiga för att kunna skapa en hållbar framtid för kommande generationer. Sådana effekter kan vara irreversibla skador på djurliv och miljö, försämrade levnadsförhållanden för kommunens medborgare och försämrade möjligheten för företagsutveckling.

SVAROMÅL

Finlands planläggningssystem- och praxis strävar i enlighet med den europeiska landskapskonventionen efter att aktivt slå vakt om landskapets värden och kontrollera landskapsförändringen. Planläggningens utgångspunkt är att identifiera, utvärdera och kontrollera landskapsförändringar på ett sätt som beaktar både natur-, kultur- och sociala värden. Detta sker bland annat genom följande metoder, som har tagits i beaktan också vid planeringen av projektet i Karhakkamaa:

1. Övergripande beaktande av landskapet.

Landskapskonventionen betonar landskapets betydelse för människors välbefinnande och kräver att samtliga landskapstyper beaktas. Vi är medvetna om de unika kultur-, natur- och landskapsvärden som präglar Tornedalen och deras betydelse för områdets attraktionskraft. Vid bedömningen av landskapskonsekvenser har särskild vikt lagts vid påverkan på värdefulla landskapsobjekt, däribland Struves meridianbåge och Torne älvdal. I planläggningen eftersträvas lösningar som minimerar negativa konsekvenser och som tar hänsyn till landskapets särdrag.

2. Konsekvensbedömning av kumulativa effekter.

Att yttrandena uppmärksammar brister i bedömningen av samverkans effekter är en relevant synpunkt. Bedömningen av kumulativa effekter kommer att kompletteras under planförslagsfasen, särskilt avseende påverkan på Torne älv och dess närmiljö.

3. Deltagande och tillvaratagande av lokal kunskap.

Den Europeiska landskapskonventionen betonar vikten av att involvera lokalbefolkning och andra lokala intressenter samt att tillvarata lokal kunskap. I yttrandena från invånare och företag har oro uttryckts över förändringar i landskapsbilden. I samband med att planförslaget ställs ut kommer myndigheter att ges möjlighet att yttra sig och andra berörda parter att komma med anmärkningar.

4. Överensstämmelse med lokala och regionala mål.

Som framhålls i yttrandena betonar Övertorneå kommun och Tornedalen i stort naturnärhet, hållbar utveckling samt områdets attraktionskraft som boende- och turistområde. Planläggningens uppgift är att balansera behovet av förnybar energiproduktion mot andra viktiga värden och intressen. Vindkraft är en central del av den gröna omställningen, men lokalisering av vindkraftverk kräver noggrant övervägande för att undvika oåterkalleliga skador på landskaps- och kulturmiljövärden, biologisk mångfald och lokalbefolkningens livsmiljö. Vi är medvetna om Övertorneå kommuns ställningstagande att inte tillåta vindkraftsetableringar, bland annat på grund av Tornedalens landskapsmässiga värden och andra intressen.

Med anledning av inkomna synpunkter på planförslaget och den motiverade slutsats som erhållits under MKB-förfarandet har det maximala antalet vindkraftverk som redovisas i planförslaget minskats till 46, och verken har koncentrerats till ett mindre område för att begränsa planlösningens konsekvenser. Planbeskrivningen innehåller en omfattande bedömning av landskapskonsekvenserna. Bedömningarna har genomförts i enlighet med markanvändnings- och bygglagen (numera lagen om områdesanvändning). De landskapsmässiga konsekvenserna har successivt reducerats genom hela planprocessen, bland annat genom justeringar av verkens placering och genom minskat antal tillåtna vindkraftverk inom planområdet.

Lapplands förbund har i sitt yttrande bedömt projektet i förhållande till landskapsplanerna för Lappland. Enligt yttrandet har någon heltäckande lösning för vindkraftens lokalisering i Lappland ännu inte fastställts. Relativt stora vindkraftsparker kan emellertid etableras i regionen, under förutsättning att landskapskonsekvenserna utreds inom kommunal planläggning och MKB-förfarande. Med tillräckligt underlag kan lokaliseringen av vindkraftsområden regleras genom generalplanering på kommunal nivå. Enligt Lapplands förbund står underlagsmaterialet för generalplanen och miljökonsekvensbeskrivningen för Karhakkamaa-projektet inte i strid med de centrala målen och principerna i berörda landskapsplaner.

Projektets konsekvenser för näringen och turismen i området har bedömts i samband med MKB-förfarandet för Karhakkamaas vindkraftsprojekt och planläggningsarbetet. Vad det gäller den reg-

*ionala ekonomin påverkar uppförandet av vindkraftparken sysselsättningen och näringslivet i när-
området på många olika sätt. Vindkraftsprojekt har betydande sysselsättningskonsekvenser både
under byggtiden och driftstiden. Enligt de senaste undersökningarna är den sysselsättande effekten
av ett vindkraftverk i Finland i genomsnitt 78 årsverken under hela sin livstid. Det uppskattas att
cirka 25 procent av ett vindkraftsprojekts investeringskostnader stannar i Finland. Genom att öka
sysselsättningen och stimulera näringslivet bidrar vindkraftparken till skatteintäkter för kommu-
nerna i regionen i form av kommunalskatt och bolagsskatt. Dessutom bidrar vindkraftverk med fas-
tighetsskatt i kommunerna där de ligger.*

*Turismnäringen i området bygger i huvudsak på naturturism och friluftsliv. Området har en livlig
genomfartstrafik av semesterresenärer till såväl norra Lappland som Sverige. I närheten av planom-
rådet finns ett turistföretag i Mustajärvi och på den svenska sidan finns det i närheten av projekt-
området turism- och boendeverksamhet i Korpikylä och i Risudden. En oro över vindkraftsprojektets
konsekvenser för turismnäringen lyftes fram i en intervjuenkät som genomfördes bland turistföreta-
gare. Företagarna upplever att vindkraftparken har en negativ inverkan på områdets image som en
naturdestination, på befintliga turistprodukter och på områdets konkurrenskraft. Vindkraftparkens
konsekvenser för turismnäringen beror på landskapsförändringen och de konsekvenser som den bär
med sig. Konsekvensernas betydelse fastställs av hur dominerande vindkraftparken är i landskaps-
bilden i de områden som turismnäringen för natur och landskap använder. Karhakkamaas vindparks-
projekt förhindrar inte turismens operativa verksamhet. Effekten är indirekt och förekommer på
grund av de landskapsmässiga konsekvenserna. För vissa är ett vindkraftverk som kan urskiljas i
landskapet ett märke på att naturtillståndet har gått förlorat och för andra ett tecken på använd-
ningen av förnybar energi och hållbar turism. Även om betydelsen på den finska sidan för tillfället
inte är lika stor som på den svenska sidan kan den eventuella vindkraftparken ha en negativ inverkan
på den fortsatta utvecklingen av turism i området och konsekvenserna kan vara måttliga.*

I övrigt markeras utlåtandet som ett tillkännagivande.

1.4 Sámediggi, 28.3.2024

**Yttrande vid Esbosamråd enligt artikel 4-5 om gällande delgeneralplan och miljökonsekvensbe-
skrivning för Karhakkamaa vindkraftspark i Torneå, Finland** Ärende nr: NV-06109-20

Sametinget i Sverige är både en statlig myndighet och ett folkvalt samiskt parlament med syfte att
förbättra de svenska samernas möjligheter som ursprungsfolk att bevara och utveckla sin kultur.
Sametingets uppgift är att medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov beaktas,
däribland renskötselns intressen, vid utnyttjandet av mark och vatten.

Sametinget uppfattar att delgeneralplanen tagits fram utifrån två alternativ. VE1 / ALT1

med 48 verk respektive VE2 / ALT 2 med 42 verk. För renskötseln och den samiska kulturen i Sverige föredrar vi VE2 / ALT2. Med ALT2 blir det längre avstånd mellan verken och Torne älv. Det kan bli en indirekt påverkan på möjligheten renarna att ha betesro. Forskning visar att renen störs av verkens blinkande ljus och undviker att beta i vindkraftsområden där lamporna syns. Undvikelseeffekten kan vara upp till 12 km.

Vi har inga övriga synpunkter. Delgeneralplanen och miljökonsekvensbeskrivningen verkar godtagbar ur vår synvinkel.

Urval av forskningsrapporter som publicerats:

- Skarin A. m.fl. 2016. "Renar och vindkraft II – vindkraft i drift och effekter på renar och renskötsel." SLU
- Skarin A. 2018. "Out of sight of wind turbines – Reindeer response to wind farms in operation", SLU
- Colman J. E., Eftestøl S., Tsegaye D., Flydal, K. & Rannestad, O.T. 2020. Rákkocearru vindparks effekter på reinens arealbruk og den lokale reindriften. Institutt for Biovitenskap, Universitetet i Oslo.
- Skarin A. m.fl. 2021. "Renar, renskötsel och vindkraft – Vinter- och barmarksbete" Rapport 7012, Vindval.
- Eftestøl S. m.fl. 2021. "Markkonflikt mellan vindkraft och renskötsel" Rapport 7011, Vindval.

I Sametingets yttrande har avdelningschef Ingela Nilsson beslutat efter föredragning av samhällsplanerare Laila Öberg, Näringslivsavdelningen

SVAROMÅL

Utlåtandet markeras som ett tillkännagivande.

Planområdet ligger inte i ett renskötselområde, men gränsar till ett sådant i den norra delen av planområdet. Planbeskrivningen bedömer de planlösningssenliga konsekvenser som vindkraftsprojektet har för rennäringen.

1.5 Gränsälvscommissionen, 28.3.2024

YTTRANDE OM DELGENERALPLAN OCH MILJÖKONSEKVENSBEDÖMNING FÖR KARHAKKAMAA VINDKRAFTSPARK I TORNEÅ, FINLAND

Finlands miljöcentral har bjudit in Sverige till internationellt samråd gällande delgeneralplanen och miljökonsekvensbeskrivningen för Karhakkamaa vindkraftspark i Torneå, Finland. Samråd grundar sig i konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (Esbokonventionen) och på tillhörande protokoll om strategiska miljöbedömningar.

Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky planerar en vindkraftspark i området Karhakkamaa i Torneå stad. Projektet utgörs av vindkraftsparken och en anslutningsledning. Vindkraftsparks planområde är beläget cirka 32 kilometer norr om Torneå centrum. Projektområdet ligger ungefär 4 kilometer från Torne älv och den svenska gränsen. Projektområdet omfattar cirka 9140 hektar. Planen för vindkraftsparken är att bygga maximalt 48 nya vindkraftverk. Den totala höjden för de planerade vindkraftverken är cirka 300 meter. Effekten av de planerade vindkraftverken är 6–10 MW och to-taleffekten för de planerade vindkraftverken skulle vara cirka 252–480 MW.

Alternativen som bedöms innehåller de följande: det byggs inga nya vindkraftsverk (ALT 0), 48 nya vindkraftverk uppförs på området (ALT 1) eller 42 nya vindkraftverk uppförs på området (ALT 2). Från planområdet byggs en 400 kV-kraftledning till transformatorstation. Den nya kraftledningen placeras antingen norr (ALT A) eller söder (ALT B) om den befintliga 400 kV-kraftledningen. Om vindkraftsparken inte uppförs finns det inget behov för en kraftledning (ALT 0).

Generalplanen utarbetas som en rättsverkande generalplan och denna plan kan användas som grund för att bevilja ett generalplansenligt bygglov för vindkraftverk. Generalplanen godkänns av stadsfullmäktige för Torneå. Vid gemensamt förfarande bedöms projektets miljökonsekvenser i samband med planläggningen.

Gränsälvskommissionen tackar för remissen och vill framföra följande:

Kommissionen har lämnat yttrande om Karhakkamaa generalplan i 2020 (2020-10-12) där den konstaterade att påverkningarna av projektet borde bedömas.

Gränsöverskridande påverkan – landskap

Effekten av vindkraftsparken på landskapet är som störst till den svenska sidan av Torne älv. Fast inga landskapsområden av riksintresse, kulturhistoriska miljöer av riksintresse eller helheter av förhistoriska skyddsområden med riksintresse befinner sig i själva planeringsområdet, påverkan av byggnationer i landskapet blir betydande. Kommissionen konstaterar att en någon sammanfattande analys hur riksintresseområdet med dess värdefulla egenskaper tål en sådan förändring uteblir i MKBn.

Påverkan på boende

Enligt resultaten från invånarenkäten förhåller sig invånarna i närområdet mycket negativa till projektets byggande enligt MKBn. Kommissionen noterar att i MKBs samlingstabeller angående påverkningarna är dock negativ inställning till Karhakkamaa projekt inte lika tydligt presenterad som man kan annanstans läsa i rapporten.

Besöksnäring i området och användning av naturresurser

Tornedalen är ett resmål för internationella besökare som söker tystnad och kontakt med orörd natur. Det har gjorts stora investeringar på turismen längs med Torne älv på svenska sidan och nyligen även på finsk sida finns det investeringar inom internationell turism där fokus ligger i naturupplevelsen och landskapsbilden. Naturresurserna som nyttjas ekonomiskt i området men inte bedömdes i MKBn är älvdalens kulturmiljöer och natur, tystnad och mörker under vintern, vilka är väsentliga faktorer för besöksnäringen i Tornedalen.

Sura sulfatjordar i projektområdet

Enligt planbeskrivning i de norra delarna av planområdet en stor sannolikhet för förekomst av sur sulfatjord inom ett stort område. Dessutom bedöms flera torvområden i planområdets sydvästra, södra och östra delar ha måttlig sannolikhet för förekomst av sur sulfatjord. (Planbeskrivning s. 135/280). Martimojoki är ett biflöde till Torne älv som rinner genom projektområdet. Kommissionen konstaterar att Martimojoki kan påverkas av utsläpp av surt vatten i byggfas. Status på vattenet i Martimojoki är sämre än god. Mängden av ytavrinning i projektområdet pga avverkning, markberedning och dikning kan öka och bör noga beaktas vid vidare planering för att hindra försämring av vattenkvalitet.

Lag angående vissa grannelagsförhållanden / Tillståndspliktighet

Om man jämför tillståndspraxis över Torne älv finns det i svenska miljöbalken (21 kap. 14 § miljöprövningsförordningen) att det krävs miljötillstånd för att bygga stor landbaserad vindkraftsanläggning (minst två vindkraftverk över 150m). Enligt dessa kriterier vore vindkraftparken tillståndspliktig i Sverige. Vindkraftparken i Karhakkamaa planeras i Finland enligt delgeneralplanen. I denna process har det inte ansetts nödvändigt att ha miljötillstånd för projektet.

Enligt finska miljöskyddslagen (27.6.2014/527 §27) krävs miljötillstånd för verksamhet som kan utsetta omgivningen för sådant oskäligt besvär som avses i 17 § 1 mom. I lagen angående vissa grannelagsförhållanden (26/1620). Oskäligt besvär för grannar kan anses vara t.ex. i form av buller, skakning, strålning eller ljus (17 § 4.2.2000/90). Eventuellt behov för miljötillstånd borde identifiera i projektplanering.

Platsens lämplighet för vindkraft

Torne älv som nationalälv och den längsta fria älven i hela Europa som besparats utbyggnad av vattenkraften bör värdesättas och beskyddas som ett arv för kommande generationer. Kommissionen uppmanar utredning av alternativa lösningar för förverkligandet av vindkraften, som inte påverkar landskapet och livsförutsättningarna kring Torneå- och Muonio älv.

SVAROMÅL

I och med responsen som kommit in om planförslaget och den motiverade slutsats som tagits emot under MKB-förfarandet har den maximala mängden vindkraftverk som presenteras i planförslaget

sänkts till 46 vindkraftverk och vindkraftverken har i sin helhet placerats i ett mindre område för att lindra konsekvenserna från planlösningen. Planbeskrivningen bedömer planlösningens landskapskonsekvenser på ett omfattande sätt. Planens konsekvenser har bedömts på det sätt som krävs i markanvändnings- och bygglagen (nu lagen om områdesanvändning) och landskapskonsekvenserna har minskats i de olika faserna av planläggningen, bland annat genom att beakta landskapskonsekvenserna i placeringen av vindkraftverken och genom att minska planlösningens maximala mängd vindkraftverk som tillåts i planområdet.

Projektets konsekvenser för näringen och turismen i området har bedömts i samband med MKB-förfarandet för Karhakkamaas vindkraftsprojekt och planläggningsarbetet. Vad det gäller den regionala ekonomin påverkar uppförandet av vindkraftparken sysselsättningen och näringslivet i närområdet på många olika sätt. Vindkraftsprojekt har betydande sysselsättningskonsekvenser både under byggtiden och driftstiden. Enligt de senaste undersökningarna är den sysselsättande effekten av ett vindkraftverk i Finland i genomsnitt 78 årsverken under hela sin livstid. Det uppskattas att cirka 25 procent av ett vindkraftsprojekts investeringskostnader stannar i Finland. Genom att öka sysselsättningen och stimulera näringslivet bidrar vindkraftparken till skatteintäkter för kommunerna i regionen i form av kommunalskatt och bolagsskatt. Dessutom bidrar vindkraftverk med fastighetsskatt i kommunerna där de ligger.

Turismnäringen i området bygger i huvudsak på naturturism och friluftsliv. Området har en livlig genomfartstrafik av semesterresenärer till såväl norra Lappland som Sverige. I närheten av planområdet finns ett turistföretag i Mustajärvi och på den svenska sidan finns det i närheten av projektområdet turism- och boendeverksamhet i Korpikylä och i Risudden. En oro över vindkraftsprojektets konsekvenser för turistnäringen lyftes fram i en intervjuenkät som genomfördes bland turistföretagare. Företagarna upplever att vindkraftparken har en negativ inverkan på områdets image som en naturdestination, på befintliga turistprodukter och på områdets konkurrenskraft. Vindkraftparkens konsekvenser för turistnäringen beror på landskapsförändringen och de konsekvenser som den bär med sig. Konsekvensernas betydelse fastställs av hur dominerande vindkraftparken är i landskapsbilden i de områden som turistnäringen för natur och landskap använder. Karhakkamaas vindparksprojekt förhindrar inte turismens operativa verksamhet. Effekten är indirekt och förekommer på grund av de landskapsmässiga konsekvenserna. För vissa är ett vindkraftverk som kan urskiljas i landskapet ett märke på att naturtillståndet har gått förlorat och för andra ett tecken på användningen av förnybar energi och hållbar turism. Även om betydelsen på den finska sidan för tillfället inte är lika stor som på den svenska sidan kan den eventuella vindkraftparken ha en negativ inverkan på den fortsatta utvecklingen av turism i området och konsekvenserna kan vara måttliga.

Den sura sulfatjord som ligger i planområdet har beaktats i planläggningsarbetet och planens vattenmiljökonsekvenser bedöms i planbeskrivningen. Bedömningen av konsekvenser kommer vid behov att kompletteras i planförslagsfasen.

Torneå stad överväger och löser behovet av ett miljötillstånd när projektets byggfas inleds. Ett miljötillstånd behövs om det är möjligt att vindkraftverken orsakar ett sådant oskäligt besvär på grund av buller- eller ljuseffekter som avses i lagen angående vissa grannelagsförhållanden. Frågan om tillstånd behandlas av kommunens miljöskyddsmyndighet.

I övrigt markeras utlåtandet som ett tillkännagivande.

1.6 Gränsälvskommissionen, 28.3.2024

UTLÅTANDE OM DELGENERALPLANEN OCH MILJÖKONSEKVENSBEDÖMNINGEN FÖR KARHAKKAMAAS VINDKRAFTSOMRÅDE, TORNEÅ

Finlands miljöcentral har bjudit in Sverige till ett internationellt hörande angående delgeneralplanen för Karhakkamaas vindkraftsområde och bedömningen av miljökonsekvenser i Torneå. Hörandet baserar sig på avtalet om gränsöverskridande miljökonsekvenser (Esbokonventionen) och avtalets protokoll om strategiska miljökonsekvenser.

Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky planerar en vindkraftspark i området Karhakkamaa i Torneå. Projektet inkluderar det egentliga vindkraftsområdet och en transmissionslänk för el. Planeringsområdet ligger cirka 32 kilometer norr om Torneå stad, cirka fyra kilometer från Torne älv och den svenska gränsen. Områdets storlek är cirka 9 140 hektar. Avsikten är att bygga högst 48 vindkraftverk. Vindkraftverken har en höjd på cirka 300 meter. Effekten per kraftverk är 6–10 MW och den sammanlagda effekten för projektets vindkraftverk är cirka 252–480 MW.

Alternativen som bedömts: Inga vindkraftverk byggs (ALT0), 48 vindkraftverk byggs (ALT1) eller 42 vindkraftverk byggs (ALT2). En 400 kV-kraftledning byggs från projektområdet till en transformatorstation. Den nya förbindelsen placeras antingen norr (ALTA) eller söder (ALTB) om en befintlig 400 kV-kraftledning. Om vindkraftsområdet inte genomförs byggs ingen kraftledning (ALT0).

Delgeneralplanen utarbetas som en rättsverkande delgeneralplan och kan användas som grund till ett bygglov för vindkraftverk. Delgeneralplanen godkänns av stadsfullmäktige för Torneå. Miljökonsekvenserna bedöms i samband med att planen utarbetas.

Gränsälvskommissionen tackar för denna begäran om ett utlåtande och vill framföra följande:

Kommissionen har lämnat ett yttrande om Karhakkamaas generalplansförändring i 2020 (12.10.2020) där den konstaterade att projektets konsekvenser borde bedömas.

Gränsöverskridande konsekvenser – landskap

Vindkraftsområdets konsekvenser på landskapet är som störst på den svenska sidan av Torne älv. Även om själva projektområdet inte ligger i ett landskapsområde av nationellt intresse (i Sverige riksintresse), en kulturmiljö av nationellt intresse eller ett område med förhistoriska objekt, så är

konstruktionernas konsekvens för landskapet betydande. Kommissionen konstaterar att ingen sammanfattande analys av hur väl detta landskapsområde av nationellt intresse tål förändringen har presenterats i MKB-rapporten.

Konsekvenser för boendeförhållanden

Enligt invånarenkäten som nämns i rapporten från miljökonsekvensbedömningen förhåller sig invånarna i projektets närområde mycket negativa till projektet. Kommissionen konstaterar att de negativa synpunkterna i MKB:s sammanställda tabeller, som berör Karhakkamaa-projektets konsekvenser, inte kommer fram så tydligt som man konstaterar i texten som finns annanstans i rapporten.

Områdets turistnäring och användning av naturresurser

Tornedalen är ett internationellt resmål för turister som vill ha tystnad och naturkontakt. Den svenska sidan har gjort omfattande investeringar i turismen vid Torne älvdal och den senaste tiden har man också på den finska sidan investerat i naturupplevelsen och för att utveckla den internationella landskapsbaserade turismen. Kommissionen anmärker att naturvärdena, som utnyttjas kommersiellt i området kring Tornedalen men vars konsekvenser man inte har bedömt i MKB:n, är älvdalens kulturmiljöer och natur, tystnad och vinterns mörker. Dessa är väsentliga angelägenheter vad gäller turistnäringen i Tornedalen.

Sur sulfatjord i projektområdet

Enligt planbeskrivningen är sannolikheten stor att det finns sur sulfatjord i ett stort område i den norra delen av projektområdet. Dessutom uppskattas det finnas en måttlig sannolikhet att sur sulfatjord förekommer i torvmarkerna i områdets nordvästliga, södra och östra delar. (OYK s. 135/280). Martimojoki är en av Torne älvs bifåror och går igenom projektområdet. Kommissionen konstaterar att Martimojoki kan råka ut för sura vattenutsläpp under byggtiden för projektet. Tillståndet i Martimojokis vatten är sämre än bra. Den kommande ytavrinningen från projektområdet kan komma att öka på grund av skogsavverkning, markarbeten och dikningsarbeten, och hanteringen av avrinningen måste planeras noggrant i den fortsatta projektplaneringen för att förhindra att vattenkvaliteten försvagas ytterligare.

Lagen angående vissa grannelagsförhållanden / Tillståndsplikt

Vid en jämförelse av tillståndsförfarandet på den andra sidan av Torne älv finns det skäl att nämna att den svenska miljöbalken (21 kap. 14 §, miljöprövningsförordningen) stipulerar att miljötillstånd är nödvändigt om man har som avsikt att bygga ett stort markbaserat vindkraftverk (högst två vindkraftverk, storlek över 150 meter). Enligt de ovan nämnda förutsättningarna skulle vindkraftsparken i fråga behöva miljötillstånd i Sverige. Karhakkamaa vindkraftspark planeras genom en generalplan. Man har inte sett ett behov av att ansöka om miljötillstånd i processen i fråga.

Enligt Finlands miljöskyddslag (27 §, 27.6.2014/527) krävs miljötillstånd för verksamhet som kan utsätta omgivningen för sådant oskäligt besvär som avses i 17 § 1 mom. i lagen angående vissa grannelagsförhållanden (26/1920). Oskäligt besvär för grannarna eller de som bor i närheten kan orsakas av t.ex. buller, skakning, strålning eller ljus (17 §, 4.2.2000/90). Projektets planering måste erkänna det eventuella behovet av miljötillstånd.

Platsens lämplighet för vindkraftsprojekt

Kommissionen understryker Torne älvs status som nationalälv i Sverige och som Europas längsta fritt strömmande flod, som inte har tyglats för användning inom vattenkraft. Torne älv ska uppskattas och skyddas som ett arv också för kommande generationer. Kommissionen uppmuntrar till att alternativa genomförandelösningar som inte har en negativ inverkan på landskapet och levnadsvillkoren längs floderna Torne älv och Muonio älv undersöks.

SVAROMÅL

Med anledning av inkomna synpunkter på planförslaget och den motiverade slutsats som erhållits under MKB-förfarandet har det maximala antalet vindkraftverk som redovisas i planförslaget minskats till 46, och verken har koncentrerats till ett mindre område för att begränsa planlösningens konsekvenser. Planbeskrivningen innehåller en omfattande bedömning av landskapskonsekvenserna. Bedömningarna har genomförts i enlighet med markanvändnings- och bygglagen (numera lagen om områdesanvändning). De landskapsmässiga konsekvenserna har successivt reducerats genom hela planprocessen, bland annat genom justeringar av verkens placering och genom minskat antal tillåtna vindkraftverk inom planområdet.

Projektets konsekvenser för näringen och turismen i området har bedömts i samband med MKB-förfarandet för Karhakkamaas vindkraftsprojekt och planläggningsarbetet. Vad det gäller den regionala ekonomin påverkar uppförandet av vindkraftparken sysselsättningen och näringslivet i närområdet på många olika sätt. Vindkraftsprojekt har betydande sysselsättningskonsekvenser både under byggtiden och drifttiden. Enligt de senaste undersökningarna är den sysselsättande effekten av ett vindkraftverk i Finland i genomsnitt 78 årsverken under hela sin livstid. Det uppskattas att cirka 25 procent av ett vindkraftsprojekts investeringskostnader stannar i Finland. Genom att öka sysselsättningen och stimulera näringslivet bidrar vindkraftparken till skatteintäkter för kommunerna i regionen i form av kommunalskatt och bolagsskatt. Dessutom bidrar vindkraftverk med fastighetsskatt i kommunerna där de ligger.

Turismnäringen i området bygger i huvudsak på naturturism och friluftsliv. Området har en livlig genomfartstrafik av semesterresenärer till såväl norra Lappland som Sverige. I närheten av planområdet finns ett turistföretag i Mustajärvi och på den svenska sidan finns det i närheten av projektområdet turism- och boendeverksamhet i Korpikylä och i Risudden. En oro över vindkraftsprojektets konsekvenser för turistnäringen lyftes fram i en intervjuenkät som genomfördes bland turistföretagare. Företagarna upplever att vindkraftparken har en negativ inverkan på områdets image som en

naturdestination, på befintliga turistprodukter och på områdets konkurrenskraft. Vindkraftparkens konsekvenser för turismnäringen beror på landskapsförändringen och de konsekvenser som den bär med sig. Konsekvensernas betydelse fastställs av hur dominerande vindkraftparken är i landskapsbilden i de områden som turismnäringen för natur och landskap använder. Karhakkamaas vindparksprojekt förhindrar inte turismens operativa verksamhet. Effekten är indirekt och förekommer på grund av de landskapsmässiga konsekvenserna. För vissa är ett vindkraftverk som kan urskiljas i landskapet ett märke på att naturtillståndet har gått förlorat och för andra ett tecken på användningen av förnybar energi och hållbar turism. Även om betydelsen på den finska sidan för tillfället inte är lika stor som på den svenska sidan kan den eventuella vindkraftparken ha en negativ inverkan på den fortsatta utvecklingen av turism i området och konsekvenserna kan vara måttliga.

Den sura sulfatjord som ligger i planområdet har beaktats i planläggningsarbetet och planens vattenmiljökonsekvenser bedöms i planbeskrivningen. Bedömningen av konsekvenser kommer vid behov att kompletteras i planförslagsfasen.

Torneå stad kommer att pröva och tillgodose behovet av miljötillstånd i samband med projektets byggfas. Ett miljötillstånd krävs om det föreligger risk för att vindkraftverken orsakar oskäligt störande effekter, exempelvis i form av buller eller ljuspåverkan, i enlighet med lagen om vissa grannförhållanden. Frågan om tillstånd handläggs av kommunens miljö-skyddsmyndighet.

I övrigt markeras utlåtandet som ett tillkännagivande.

1.7 Energimyndigheten, 26.2.2024

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten har inga synpunkter att redovisa. Vi är dock intresserade av att för kännedom ta del av kommande handlingar i detta ärende.

SVAROMÅL

Utlåtandet antecknas för kännedom.

1.8 Nivagården AB, 26.2.2024

Vi protesterar emot etableringen av vindkraftsparken Karhakkamaa i Tornio kommun.

Gällande vindkraftsområdet Karhakkamaa i Torneå kommun, Finland Tornedalen är ett av Sverige utpekat riksintresse för fiske och friluftsliv, kulturmiljöer, natur och landskap.

Nu står Karhakkamaa i Torneå kommun inför utbyggnad av vindkraft.

För snart 9 år sedan, 2015, när de befintliga vindkraftverken togs i bruk mittemot vår by Korpikylä - kunde vi aldrig föreställa oss, hur dessa 8 uppförda verk på 190 m höjd skulle påverka oss på den svenska sidan av älven.

Vi har inte kunnat vänja oss vid blinkande ljuset och inte kunnat värja oss för åsynen av dessa verk som alltid finns där och drar uppmärksamheten till sig. Detta upplevs längs med älven från Kukkola i söder till Luppioberget i norr.

Om 8 verk är störande hur ska det då bli med alla de ytterligare 42-48 vindkraftverk, 300 meter höga, som nu planeras på andra sidan älven, på finsk sida.

Dessa verk är onaturliga och främmande i vår landskapsbild.

Ett storskaligt industriellt inslag i vår livsmiljö gör att den öppna, särpräglade kulturmiljön och den inbjudande landskapsbilden försvinner, förfulas och förstörs.

På svensk sida av Torneälven är vi förhindrade att bygga 300 m från Torne-älven, dessutom så finns det ytterligare restriktioner på grund av att området är av riksintresse.

Både Svenska och Finska staten värnar om Torneälven, den outbyggda älven. Hur kan då den Finska staten acceptera vindkraftsbyggen längs vår älv? Tornedalen har i århundraden ansetts vara värdefullt och har kärleksfullt bevarats av tidigare generationer och vår generation har till uppgift att förvalta vår hembygd med samma kärlek.

Nivagården AB bedriver turistverksamhet året runt i Korpikylä. Vi har redan fått höra att gästerna inte vill komma på besök där det finns vindkraftsverk. Vi kan erbjuda ett område som andra Europeer saknar och besöksnäringen har de senaste åren haft en bra utveckling i vår by och utmed hela Tornedalen. Oexploaterad, fantastisk kulturmiljö med unikt fiske, ekologiska jordbruk och unika besöksmål ger attraktion.

Vi menar att den planerade vindkraftsparken kommer att minska intresset för framtida bebyggelse och förhindra utveckling av nya verksamheter i Korpikylä.

Vi värnar om kommande generationers överlevnad.

Vi förfäras av dessa planer på en utbyggnad. Det kommer att åsamka oss djupa sår i våra Tornedalska själar.

Hur kommer kommande generationers dom över oss, att falla?

Vi kräver att en animerad film som visar hur alla den planerade parken Karhakkamaa, kommer att upplevas från vårt håll i Korpikylä. Fotomontage i olika riktningar godtas inte.

SVAROMÅL

Utlåtandet markeras som ett tillkännagivande och som beaktat i utarbetandet av planförslaget.

Vid planeringen av planlösningen har hänsyn tagits till Karhakkamaas vindkraftsprojekts placering i närheten av Torne älvdal samt till de konsekvenser som planlösningen kan medföra för områdets kulturmiljö, friluftsliv, landskap och naturmiljö. Planbeskrivningen inkluderar en bedömning av konsekvenserna av bland annat de flyghinderljus som ska monteras på vindkraftverken.

Föreskrifter om flyghindermarkering kräver att de planerade vindkraftverken förses med flyghinderbelysning. Detaljerade bestämmelser om flyghinderbelysning framgår av flyghindertillståndet, vilket söks hos Transport- och kommunikationsverket Traficom efter att den slutgiltiga planen för området har fastställts. Flyghinderbelysningen monteras ovanför maskinrummet. Dagflyghinderljus ska utgöras av blinkande högeffektlampor, medan nattflyghinderljus kan bestå av fast röd belysning av mellanstyrka.

I planförslagsfasen har projektets omfattning reducerats från MKB-beskrivningens maximala antal om 48 vindkraftverk till 46 verk. Utöver antalet har verkens placering omarbetats för att minimera konsekvenserna för bland annat landskap, naturmiljö och fågelliv.

En risk för oljeläckage från kraftverken är kopplad till vindparkens driftstid. Läckagerisken är kopplad till att kraftverket går sönder på ett sätt som gör att olja kommer in i jordmånen eller att det sker en oljeolycka i samband med serviceverksamhet. Kraftverken är planerade på ett sätt som gör att läckage stannar inuti strukturerna. Driften i vindkraftverkets maskinrum övervakas i realtid genom fjärrövervakning. Om oljetrycket sjunker eller oljeflödet sjunker under minimigränsen, aktiverar vindkraftverket ett larmtillstånd och stänger av sig självt omedelbart. På så sätt kan man kontrollera följderna av ett eventuellt oljeläckage. Ett vindkraftverk i larmtillstånd använder en bromsmekanism för att stoppa rotern och dess roterande mekanismer. Den stoppar också alla motorer och pumpar i maskinrummet. Vindkraftverkets maskinrum är dessutom indelat i sektioner för fall av läckage, så att eventuella vätskeläckage inte kommer åt hela maskinrumsområdet. Maskinrummet i sin helhet är planerat att vara tätt på ett sätt som gör att det kan hålla all olja i maskinrummet inom sig i fall av ett läckage. Oljan i maskinrummet inspekteras årligen och det bedöms att den behövs bytas ut ungefär en gång vart femte år. Oljebytet utförs av en entreprenör med erforderlig utbildning som väljs av kraftverksleverantören.

Planeringen av planlösningen har identifierat kända konsekvenser som vindkraftverk har för renar och rennäringen. Konsekvenserna för rennäringen bedöms i planbeskrivningen. Planlösningen befinner sig inte i ett renskötselområde, men kan orsaka konsekvenser för området som förvaltas av Lohijärvi renbeteslag. Enligt den information som skickats från renbeteslaget ligger bland annat inga för renbeteslaget viktiga kalvningsområden inom vindkraftsparkens områden eller dess omedelbara närhet. Enligt bullermodellerna är vindkraftsparkens bullerkonsekvenser för området som förvaltas av renbeteslaget ringa. Dessutom har siktlinjerna från renbeteslagets område till vindkraftverken

granskats genom bland annat en siktområdesanalys. Enligt siktområdesanalysen som har utarbetats för vindkraftsparken syns vindkraftverken i området som förvaltas av Lohijärvi renbeteslag i de mer vidsträckta myrmarkerna och vattenområdena. Vindkraftverken är inte synliga i den större delen av renbeteslagets skogbeklädda områden. De visuella störningarna uppskattas därmed vara ringa. Renbeteslaget har inga renskötselkonstruktioner i närheten av vindkraftsparken som projektet skulle ha en inverkan på eller vars förhindrade användning skulle orsaka att renskötseln måste ordnas på ett nytt sätt.

I övrigt markeras utlåtandet som ett tillkännagivande.

1.9 Matkakoski Fiskeförening, 21.2.2024

Vi protesterar emot etableringen av vindkraftsparken Karhakkamaa i Tornio kommun.

Gällande vindkraftsområdet Karhakkamaa i Torneå kommun, Finland Tornedalen är ett av Sverige utpekat riksintresse för fiske och friluftsliv, kulturmiljöer, natur och landskap.

Nu står Karhakkamaa i Torneå kommun inför utbyggnad av vindkraft.

För snart 9 år sedan, 2015, när de befintliga vindkraftverken togs i bruk mitt emot vår by Korpikylä - kunde vi aldrig föreställa oss, hur dessa 8 uppförda verk på 190 m höjd skulle påverka oss på den svenska sidan av älven.

Vi har inte kunnat vänja oss vid blinkande ljuset och inte kunnat värja oss för åsynen av dessa verk som alltid finns där och drar uppmärksamheten till sig. Detta upplevs längs med älven från Kukkola i söder till Luppioberget i norr.

Om 8 verk är störande hur ska det då bli med alla de ytterligare 42-48 vindkraftverk, 300 meter höga, som nu planeras på andra sidan älven, på finsk sida.

Vi är också oroade av vilken hälsopåverkan denna elindustri kan ha på oss och även på vår flora och fauna. Under de senaste åren har vittnesmål kommit hur miljöskadlig uppbyggnaden av vindkraftverken är. Stora markområden tas i anspråk för byggande och underhåll av vindkraftverken. Diesel, motoroljor rinner ut i marken vid byggandet, betong vid gjutning av fundamenten. Dessutom påfylls oljor årligen i varje verk. Allt detta rinner ut i Torneälv. Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU- studie har dessutom funnit att renar undviker vindkraft med flera kilometer.

Dessa verk är onaturliga och främmande i vår landskapsbild.

Ett storskaligt industriellt inslag i vår livsmiljö gör att den öppna, särpräglade kulturmiljön och den inbjudande landskapsbilden försvinner, förfulas och förstörs.

På svensk sida av Torneälven är vi förhindrade att bygga 300 m från Torne-älven, dessutom så finns det ytterligare restriktioner på grund av att området är av riksintresse.

Både Svenska och Finska staten värnar om Torneälven, den outbyggda älven. Hur kan då den Finska staten acceptera vindkraftsbyggen längs vår älv? Tornedalen har i århundraden ansetts vara värdefullt och har kärleksfullt bevarats av tidigare generationer och vår generation har till uppgift att förvalta vår hembygd med samma kärlek.

Vi kan erbjuda ett område som andra Europeer saknar och besöksnäringen har de senaste åren haft en bra utveckling i vår by och utmed hela Tornedalen. Oexploaterad, fantastisk kulturmiljö med unikt fiske, ekologiska jordbruk och unika besöksmål ger attraktion.

Vi menar att den planerade vindkraftsparken kommer att minska intresset för framtida bebyggelse och förhindra utveckling av nya verksamheter i Korpikylä.

Vi värnar om kommande generationers överlevnad.

Vi förfäras av dessa planer på en utbyggnad. Det kommer att åsamka oss djupa sår i våra Torne-dalska själar.

Hur kommer kommande generationers dom över oss, att falla?

Vi kräver att en animerad film som visar hur alla den planerade parken Karhakkamaa, kommer att upplevas från vårt håll i Korpikylä. Fotomontage i olika riktningar godtas inte.

SVAROMÅL

Utlåtandet markeras som ett tillkännagivande och som beaktat i utarbetandet av planförslaget.

Planeringen av planlösningen har beaktat placeringen av Karhakkamaas vindkraftsprojekt i närheten av Torne älvdal och de konsekvenser som planlösningen orsakar för områdets kulturmiljö, friluftsliv, landskap och naturmiljö. Planbeskrivningen bedömer konsekvenserna från bland annat de flyghinderljus som monteras i vindkraftverken.

Föreskrifter om flyghindermarkering kräver att de planerade vindkraftverken förses med flyghinderbelysning. Detaljerade bestämmelser om flyghinderbelysning framgår av flyghindertillståndet, vilket söks hos Transport- och kommunikationsverket Traficom efter att den slutgiltiga planen för området har fastställts. Flyghinderbelysningen monteras ovanför maskinrummet. Dagflyghinderljus ska utgöras av blinkande högeffektlampor, medan nattflyghinderljus kan bestå av fast röd belysning av mellanstyrka.

I planförslagsfasen har projektets omfattning reducerats från MKB-beskrivningens maximala antal om 48 vindkraftverk till 46 verk. Utöver antalet har verkens placering omarbetats för att minimera konsekvenserna för bland annat landskap, naturmiljö och fågelliv.

En risk för oljeläckage från kraftverken är kopplad till vindparkens driftstid. Läckagerisken är kopplad till att kraftverket går sönder på ett sätt som gör att olja kommer in i jordmånen eller att det sker en oljeolycka i samband med serviceverksamhet. Kraftverken är planerade på ett sätt som gör att läckage stannar inuti strukturerna. Driften i vindkraftverkets maskinrum övervakas i realtid genom fjärrövervakning. Om oljetrycket sjunker eller oljeflödet sjunker under minimigränsen, aktiverar vindkraftverket ett larmtillstånd och stänger av sig självt omedelbart. På så sätt kan man kontrollera följderna av ett eventuellt oljeläckage. Ett vindkraftverk i larmtillstånd använder en bromsmekanism för att stoppa rotorn och dess roterande mekanismer. Den stoppar också alla motorer och pumpar i maskinrummet. Vindkraftverkets maskinrum är dessutom indelat i sektioner för fall av läckage, så att eventuella vätskeläckage inte kommer åt hela maskinrumsområdet. Maskinrummet i sin helhet är planerat att vara tätt på ett sätt som gör att det kan hålla all olja i maskinrummet inom sig i fall av ett läckage. Oljan i maskinrummet inspekteras årligen och det bedöms att den behövs bytas ut ungefär en gång vart femte år. Oljebytet utförs av en entreprenör med erforderlig utbildning som väljs av kraftverksleverantören.

Planeringen av planlösningen har identifierat kända konsekvenser som vindkraftverk har för renar och rennärningen. Konsekvenserna för rennärningen bedöms i planbeskrivningen. Planlösningen befinner sig inte i ett renskötselområde, men kan orsaka konsekvenser för området som förvaltas av Lohijärvi renbeteslag. Enligt den information som skickats från renbeteslaget ligger bland annat inga för renbeteslaget viktiga kalvningsområden inom vindkraftsparkens områden eller dess omedelbara närhet. Enligt bullermodellerna är vindkraftsparkens bullerkonsekvenser för området som förvaltas av renbeteslaget ringa. Dessutom har siktlinjerna från renbeteslagets område till vindkraftverken granskats genom bland annat en siktområdesanalys. Enligt siktområdesanalysen som har utarbetats för vindkraftsparken syns vindkraftverken i området som förvaltas av Lohijärvi renbeteslag i de mer vidsträckta myrmarkerna och vattenområdena. Vindkraftverken är inte synliga i den större delen av renbeteslagets skogbeksäddade områden. De visuella störningarna uppskattas därmed vara ringa. Renbeteslaget har inga renskötselkonstruktioner i närheten av vindkraftsparken som projektet skulle ha en inverkan på eller vars förhindrade användning skulle orsaka att renskötseln måste ordnas på ett nytt sätt.

I övrigt markeras utlåtandet som ett tillkännagivande.

1.10 Hulkoffgården AB, 17.3.2024

Vi ägare till Hulkoffgården AB samt fastigheterna Korpikylä ■■■ och ■■■ motsätter oss kraftigt planerna till en Vindkraftindustri på den motsatta finska sidan.

Vi anser att det är mycket märkligt att i det EU som vi är medlemmar i finns så olika miljökonsekvensbeskrivningar.

Natura 2000 området beläget på båda sidor om vår gränsälv efterföljs inte på finsk sida. Ingen hänsyn tas till de rapporter och studier som gjorts av SLU, där renen undviker att beta 5km ifrån ett vindkraftverk.

Nu pågår som bäst forskning kring kontamineringen från vindkraft.

Forskare från Göteborgs och Linköpings universitet, har funnit ansemliga mängder fragment från rotorbladen i vatten, mossar och sediment. Patrik Lindenfors, forskningssekreterare vid Naturvårdsverket, anser att om man jämför utsläppen från vägtrafik är vindkraftverkens föroreningar flera tusen gånger större. Att PFAS, bisfenol A som finns i epoxi och hormonstörande förbjudna material hittas i gamla rotorblad känns inte betryggande.

Vår gård har funnits i vår släkts ägo, dokumenterat sedan 1500 talet, birkarlarnas tid. Vår släkt har förvaltat det för efterkommande. Nu tycks kortsiktiga giriga projekt få förstöra vårt vatten, det vill säga älven som producerar Östersjöns laxskaferi.

Man våldför sig på våra skogar, marker och framförallt vår natur med dess kulturområden.

Då vårt företags största verksamhet bygger på Besöksnäring, specialiserad på mörker, tystnad samt orörd natur och norrsken, anser vi att dess förutsättningar genom vindkraftsindustrin totalförstörs. Vi kommer inte att kunna vidareutveckla det som nu börjar återgå till det normala efter pandemin.

Denna vinter har vi återigen besökts av turister från hela världen, i samarbete med hotellen i TornioHaparanda. Vindkraftsparken kommer inte bara att förstöra för oss på svensk sida av älven, utan kommer även att slå tillbaka mot den växande näringen på finska sidan av Torneälven.

SVAROMÅL

Utlåtandet markeras som ett tillkännagivande och som beaktat i utarbetandet av planförslaget.

Planeringen av planlösningen har beaktat placeringen av Karhakkamaas vindkraftsprojekt i närheten av Torne älvdal och de konsekvenser som planlösningen orsakar för områdets kulturmiljö, friluftsliv, landskap och naturmiljö. Planbeskrivningen bedömer konsekvenserna från bland annat de flyghinderljus som monteras i vindkraftverken.

Föreskrifter om flyghindermarkering kräver att de planerade vindkraftverken förses med flyghinderbelysning. Detaljerade bestämmelser om flyghinderbelysning framgår av flyghindertillståndet, vilket söks hos Transport- och kommunikationsverket Traficom efter att den slutgiltiga planen för området har fastställts. Flyghinderbelysningen monteras ovanför maskinrummet. Dagflyghinderljus ska utgöras av blinkande högeffektlampor, medan nattflyghinderljus kan bestå av fast röd belysning av mellanstyrka.

I planförslagsfasen har projektets omfattning reducerats från MKB-beskrivningens maximala antal om 48 vindkraftverk till 46 verk. Utöver antalet har verkens placering omarbetats för att minimera konsekvenserna för bland annat landskap, naturmiljö och fågelliv.

Planeringen av planlösningen har identifierat kända konsekvenser som vindkraftverk har för renar och rennäringen. Konsekvenserna för rennäringen bedöms i planbeskrivningen. Planlösningen befinner sig inte i ett renskötselområde, men kan orsaka konsekvenser för området som förvaltas av Lohijärvi renbeteslag. Enligt den information som skickats från renbeteslaget ligger bland annat inga för renbeteslaget viktiga kalvningsområden inom vindkraftsparkens områden eller dess omedelbara närhet. Enligt bullermodellerna är vindkraftsparkens bullerkonsekvenser för området som förvaltas av renbeteslaget ringa. Dessutom har siktlinjerna från renbeteslagets område till vindkraftverken granskats genom bland annat en siktområdesanalys. Enligt siktområdesanalysen som har utarbetats för vindkraftsparken syns vindkraftverken i området som förvaltas av Lohijärvi renbeteslag i de mer vidsträckta myrmarkerna och vattenområdena. Vindkraftverken är inte synliga i den större delen av renbeteslagets skogbeklädda områden. De visuella störningarna uppskattas därmed vara ringa. Renbeteslaget har inga renskötselkonstruktioner i närheten av vindkraftparken som projektet skulle ha en inverkan på eller vars förhindrade användning skulle orsaka att renskötseln måste ordnas på ett nytt sätt.

Planbeskrivningen har utökats med ett kapitel och en konsekvensbedömning om mikroplastutsläpp i vindkraftsprojekt.

Bladen på vindkraftverk tillverkas vanligtvis av armerad plast som innehåller glas- och kolfiber samt epoxiharts. Inuti strukturen finns lättare material, såsom trä- eller plastmaterial. Dessa kompositkonstruktioner skyddas från väderpåverkan, såsom slitage och UV-strålning, så att de håller upp till 35 år.

Bladytorna täcks med ett skyddande färglager eller en gelcoat-yta, varunder finns det egentliga starka epoxilaminatet. Mycket små mängder damm, som närmast består av målfärg, kan lossna från bladytorna. Ämnet i fråga är partiklar som är tyngre än luft och vatten och som håller sig nära vindkraftverken och inte kommer in i levande organismer. Bladen inspekteras regelbundet och slitna ställen repareras.

Enligt Naturskyddsföreningen i Sverige frigörs cirka 150 gram materialpartiklar om året från ett vindkraftverk, huvudsakligen från ytbeläggning och målfärg. Till exempel fanns det 1 393 vindkraftverk i Finland i slutet av 2022, vilket betyder att de frigör en uppskattad mängd på cirka 0,209 ton mikroplast om året. Enligt Sveriges miljömyndigheters beräkningar producerar till exempel däck som används i vägtrafiken mycket mer mikroplast (8 190 ton) på årsnivå, likaså tvätt av syntetiska klädesplagg (8–950 ton), målning av byggnader (130–250 ton) och hygienprodukter (66 ton).

Vad gäller mikroplaster har man särskilt beaktat bisfenol A (BPA), som används vidsträckt i många vardagliga produkter som bland annat en mjukgörare av plaster och epoxiharts. Vad gäller vindkraftverken är det ändå mycket osannolikt att BPA, som används i deras tillverkning, skulle frigöras i naturen och därmed komma i kontakt med människor.

1.11 Korpikylä Hembygdsförening, 22.2.2024

Vi protesterar emot etableringen av vindkraftsparken Karhakkamaa i Tornio kommun.

Gällande vindkraftsområdet Karhakkamaa i Torneå kommun, Finland

Tornedalen är ett av Sverige utpekat riksintresse för fiske och friluftsliv, kulturmiljöer, natur och landskap.

Nu står Karhakkamaa i Torneå kommun inför utbyggnad av vindkraft.

För snart 9 år sedan, 2015, när de befintliga vindkraftverken togs i bruk mitt emot vår by Korpikylä - kunde vi aldrig föreställa oss, hur dessa 8 uppförda verk på 190 m höjd skulle påverka oss på den svenska sidan av älven.

Vi har inte kunnat vänja oss vid blinkande ljuset och inte kunnat värja oss för åsynen av dessa verk som alltid finns där och drar uppmärksamheten till sig. Detta upplevs längs med älven från Kukkola i söder till Luppioberget i norr.

Om 8 verk är störande hur ska det då bli med alla de ytterligare 42-48 vindkraftverk, 300 meter höga, som nu planeras på andra sidan älven, på finsk sida.

Vi är också oroade av vilken hälsopåverkan denna elindustri kan ha på oss och även på vår flora och fauna. Under de senaste åren har vittnesmål kommit hur miljöskadlig uppbyggnaden av vindkraftverken är. Stora markområden tas i anspråk för byggande och underhåll av vindkraftverken. Diesel, motoroljor rinner ut i marken vid byggandet, betong vid gjutning av fundamenten. Dessutom påfylls oljor årligen i varje verk. Allt detta rinner ut i Torneälv. Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU- studie har dessutom funnit att renar undviker vindkraft med flera kilometer.

Dessa verk är onaturliga och främmande i vår landskapsbild.

Ett storskaligt industriellt inslag i vår livsmiljö gör att den öppna, särpräglade kulturmiljön och den inbjudande landskapsbilden försvinner, förfulas och förstörs.

På svensk sida av Torneälven är vi förhindrade att bygga 300 m från Torne-älven, dessutom så finns det ytterligare restriktioner på grund av att området är av riksintresse.

Både Svenska och Finska staten värnar om Torneälven, den outbyggda älven. Hur kan då den Finska staten acceptera vindkraftsbyggen längs vår älv? Tornedalen har i århundraden ansetts vara värdefullt och har kärleksfullt bevarats av tidigare generationer och vår generation har till uppgift att förvalta vår hembygd med samma kärlek.

Vi kan erbjuda ett område som andra Europeer saknar och besöksnäringen har de senaste åren haft en bra utveckling i vår by och utmed hela Tornedalen. Oexploaterad, fantastisk kulturmiljö med unikt fiske, ekologiska jordbruk och unika besöksmål ger attraktion.

Vi menar att den planerade vindkraftsparken kommer att minska intresset för framtida bebyggelse och förhindra utveckling av nya verksamheter i Korpikylä.

Vi värnar om kommande generationers överlevnad.

Vi förfäras av dessa planer på en utbyggnad. Det kommer att åsamka oss djupa sår i våra Tornedalska själar.

Hur kommer kommande generationers dom över oss, att falla?

Vi kräver att en animerad film som visar hur alla den planerade parken Karhakkamaa, kommer att upplevas från vårt håll i Korpikylä. Fotomontage i olika riktningar godtas inte.

SVAROMÅL

Utlåtandet markeras som ett tillkännagivande och som beaktat i utarbetandet av planförslaget.

Vid planeringen av planlösningen har hänsyn tagits till Karhakkamaas vindkraftsprojekts placering i närheten av Torne älvadal samt till de konsekvenser som planlösningen kan medföra för områdets kulturmiljö, friluftsliv, landskap och naturmiljö. Planbeskrivningen inkluderar en bedömning av konsekvenserna av bland annat de flyghinderljus som ska monteras på vindkraftverken.

Föreskrifter om flyghindermarkering kräver att de planerade vindkraftverken förses med flyghinderbelysning. Detaljerade bestämmelser om flyghinderbelysning framgår av flyghindertillståndet, vilket söks hos Transport- och kommunikationsverket Traficom efter att den slutgiltiga planen för området har fastställts. Flyghinderbelysningen monteras ovanför maskinrummet. Dagflyghinderljus ska utgöras av blinkande högeffektlampor, medan nattflyghinderljus kan bestå av fast röd belysning av mellanstyrka.

I planförslagsfasen har projektets omfattning reducerats från MKB-beskrivningens maximala antal om 48 vindkraftverk till 46 verk. Utöver antalet har verkens placering omarbetats för att minimera konsekvenserna för bland annat landskap, naturmiljö och fågelliv.

En risk för oljeläckage från kraftverken är kopplad till vindparkens driftstid. Läckagerisken är kopplad till att kraftverket går sönder på ett sätt som gör att olja kommer in i jordmånen eller att det sker en

oljeolycka i samband med serviceverksamhet. Kraftverken är planerade på ett sätt som gör att läckage stannar inuti strukturerna. Driften i vindkraftverkets maskinrum övervakas i realtid genom fjärrövervakning. Om oljetrycket sjunker eller oljeflödet sjunker under minimigränsen, aktiverar vindkraftverket ett larmtillstånd och stänger av sig självt omedelbart. På så sätt kan man kontrollera följderna av ett eventuellt oljeläckage. Ett vindkraftverk i larmtillstånd använder en bromsmekanism för att stoppa rotern och dess roterande mekanismer. Den stoppar också alla motorer och pumpar i maskinrummet. Vindkraftverkets maskinrum är dessutom indelat i sektioner för fall av läckage, så att eventuella vätskeläckage inte kommer åt hela maskinrumsområdet. Maskinrummet i sin helhet är planerat att vara tätt på ett sätt som gör att det kan hålla all olja i maskinrummet inom sig i fall av ett läckage. Oljan i maskinrummet inspekteras årligen och det bedöms att den behövs bytas ut ungefär en gång vart femte år. Oljebytet utförs av en entreprenör med erforderlig utbildning som väljs av kraftverksleverantören.

Planeringen av planlösningen har identifierat kända konsekvenser som vindkraftverk har för renar och rennäringen. Konsekvenserna för rennäringen bedöms i planbeskrivningen. Planlösningen befinner sig inte i ett renskötselområde, men kan orsaka konsekvenser för området som förvaltas av Lohijärvi renbeteslag. Enligt den information som skickats från renbeteslaget ligger bland annat inga för renbeteslaget viktiga kalvningsområden inom vindkraftsparkens områden eller dess omedelbara närhet. Enligt bullermodellerna är vindkraftsparkens bullerkonsekvenser för området som förvaltas av renbeteslaget ringa. Dessutom har siktlinjerna från renbeteslagets område till vindkraftverken granskats genom bland annat en siktområdesanalys. Enligt siktområdesanalysen som har utarbetats för vindkraftsparken syns vindkraftverken i området som förvaltas av Lohijärvi renbeteslag i de mer vidsträckta myrmarkerna och vattenområdena. Vindkraftverken är inte synliga i den större delen av renbeteslagets skogbeklädda områden. De visuella störningarna uppskattas därmed vara ringa. Renbeteslaget har inga renskötselkonstruktioner i närheten av vindkraftsparken som projektet skulle ha en inverkan på eller vars förhindrade användning skulle orsaka att renskötseln måste ordnas på ett nytt sätt.

I övrigt markeras utlåtandet som ett tillkännagivande.

1.12 Föreningen KulturEkot i Korpikylä, 5.4.2024

Gällande vindkraftsområdet Karhakkamaa i Tornio kommun, Finland

Vi förstår att vår kulturmiljö, vår bygd och våra livsvillkor starkt kommer att påverkas negativt om den planerade vindkraftsparken Karhakkamaa byggs. Vi kommer ständigt att se 42-48 vindkraftsverk torna upp sig över horisonten, och vad värre är kanske också höra dem. Blir det också blinkande ljus dag och natt?

Tornedalen är ett av få områden i Sverige som till stora delar fortfarande har kvar en opåverkad natur- och kulturmiljö. Mycket tack vare att torneälv är en gränsälv och därför t ex försvårat genomförande av en vattenkraftsutbyggnad. Vi har kvar en fritt strömmande älv. Här har vi ett rikt fiske- och friluftsliv och en särpräglad natur- och kulturmiljö. I Korpikylä har vi mest troligt Europas bästa laxfiske, i forsen Matkakoski, som sedan 1300-talet lockat långväga besökare. En unik kultur kring håvfiske har utvecklats och som fortfarande är levande. Vi är delaktiga i en ansökan om att bli ett Unesco världskulturarv med vår unika lax- och sikhåvningskultur. En gammal och levande kultur i ett naturskönt område.

Tornedalen blir ett alltmer eftertraktat besöksmål med ett utbud av speciella upplevelser både för oss som bor här och mer långväga gäster. Mörkret på vintern med vit snö, norrsken och stjärnklara nätter vill upplevas av både oss och allt fler besökare. Då är det mycket störande med blinkande ljus i närområdet. På sommaren är fiskekulturen, vandringsleder och exotiska mötesplatser eftertraktade att uppleva. Då störs idyllen av höga vindkraftsverk!

Vi ser hellre en satsning på solpanelsparker som inte har samma störande effekter!

SVAROMÅL

Vid planeringen av planlösningen har hänsyn tagits till Karhakkamaas vindkraftsprojekts placering i närheten av Torne älvadal samt till de konsekvenser som planlösningen kan medföra för områdets kulturmiljö, friluftsliv, landskap och naturmiljö. Planbeskrivningen inkluderar en bedömning av konsekvenserna av bland annat de flyghinderljus som ska monteras på vindkraftverken.

Föreskrifter om flyghindermarkering kräver att de planerade vindkraftverken förses med flyghinderbelysning. Detaljerade bestämmelser om flyghinderbelysning framgår av flyghindertillståndet, vilket söks hos Transport- och kommunikationsverket Traficom efter att den slutgiltiga planen för området har fastställts. Flyghinderbelysningen monteras ovanför maskinrummet. Dagflyghinderljus ska utgöras av blinkande högeffektlampor, medan nattflyghinderljus kan bestå av fast röd belysning av mellanstyrka.

I planförslagsfasen har projektets omfattning reducerats från MKB-beskrivningens maximala antal om 48 vindkraftverk till 46 verk. Utöver antalet har verkens placering omarbetats för att minimera konsekvenserna för bland annat landskap, naturmiljö och fågelliv.

Planbeskrivningen bedömer planlösningens konsekvenser för turismen i området. Dessutom kommer man att i planförslagsfasen lägga till information om ansökan att ansluta håvfiskekulturen i Torne älvadal som ett objekt i Unescos representativa lista över mänsklighetens immateriella kulturarv.

1.13 Länsstyrelsen Norrbotten, 27.3.2024

Avsnitt 9.5.3 Konsekvenser (s. 85) Struvekedjan och projektets HIA-utredning

Den HIA-utredning som tagits fram för världsarvet Struves meridianbåge visar att påverkan på världsarvspunkterna och andra mätpunkter huvudsakligen är visuella samt kan göra det svårare att upptäcka mätpunkterna. Det gör att förståelsen för att det visuella sambandet mellan olika mätpunkter försvagas och upplevelsen av världsarvslandskapet förändras. Enligt delgeneralplanen kommer dock världsarvets speciella universella värden inte att gå förlorade till följd av vindkraftsbyggandet.

Länsstyrelsen instämmer i bedömningen att etableringen av Karhakkamaas vindkraftspark kommer att innebära en visuell negativ påverkan på de obrutna siktlinjerna mellan trianguleringspunkterna i Struves meridianbåge. Enligt Länsstyrelsens bedömning finns det risk för märkbar skada på världsarvet om det visuella sambandet mellan världsarvets olika mätpunkter försvagas. Om vindkraftsparken tillåts uppföras i nuvarande utformning är det därför viktigt att i den kommande bygglovsprövningen av vindkraftsparken väga in den negativa påverkan som kommer att ske på världsarvet Struves meridianbåge.

Avsnitt 9.6.11 Konsekvensbedömning och betydelse (s.110) samt miljökonsekvensbeskrivningen

Här framgår att den visuella påverkan av den planerade vindkraftsparken kommer att bli större på den svenska sidan av Torneälven genom att landskapsbilden är mer småskalig än på den finska sidan av älven. Det gör att landskapets känslighet för förändringar är stor. På den svenska sidan kommer omkring hälften av vindkraftverken att synas i Korpikyläområdet och påverkan bedöms bli stor. Även närområdet till Risudden kommer att negativt påverkas. På längre avstånd från kraftverken bedöms konsekvenserna för landskapet bli måttliga till ringa.

Länsstyrelsens bedömning är att etableringen av vindkraftsparken Karhakkamaa kan komma att innebära en påtaglig skada på delar av riksintresset för kulturmiljö Torne älvadal. Det rör främst närområdet kring Korpikylä men även Risudden, på den svenska sidan av älven, som är viktiga värdekärnor inom riksintresseområdet för kulturmiljö. Värdekärnorna utgör riksintressets värdebärare och är delar av det som motiverar riksintresseområdets berättigande. Landskapet och kulturmiljön är starkt ihopkopplade i Tornedalen. Konflikten med vindkraft består till stor del av vindkraftens visuella påverkan på landskapet och kulturmiljön. Ett opåverkat ålderdomligt landskap har sitt värde i att det finns få moderna eller industriella inslag utifrån alla siktlinjer. Vid storskaliga vindkraftsetableringar blir det historiska landskapet svårare att läsa och dess sammanhang försvagas eller försvinner. En vindkraftsetablering som prövas enligt svensk lag är inte tillåtlig om den innebär en påtaglig skada på ett riksintresseområde. I aktuellt fall gör alltså skillnader i jurisdiktion och lagstiftning att älv dalen inte kan prövas som ett enhetligt landskapsrum där den gemensamma historien värderas och hanteras på likvärdigt sätt oberoende av var skadan uppstår och var källan

till skadan ligger. Den kumulativa effekten/samverkanseffekten av den nu planerade vindkraftsparken blir också ännu mer påtaglig då att det redan finns befintliga vindkraftverk i området (bl.a. Kitkiäisvaaras vindkraftspark). Detta bör förtydligas i delgeneralplanen för Karhakkamaa vindkraftspark. Det framgår exempelvis i miljökonsekvensbeskrivningen (s. 178) att *Samverkanseffekterna kan vara betydande i närområdet på den svenska sidan*. Det finns även många fotomontage där samverkanseffekten illustreras. Dock saknas samverkanseffektens bidrag i de bedömningar som görs av Karhakkamaas effekter för riksintresseområdenas värdekärnor på svensk sida.

SVAROMÅL

Planläggningsarbetet tar hänsyn till att man inte kan bygga vindkraftverk eller delar av dessa längs siktlinjerna för mätpunkterna i Struves meridianbåge. Utöver detta lägger man till en bestämmelse i planlösningen som säger att siktlinjerna ska beaktas när man bygger vindkraftverken.

De planlösningensliga landskapskonsekvenserna för Karhakkamaas vindkraftspark har identifierats och konsekvenserna bedöms i planbeskrivningen. Miljökonsekvensbedömningen som utarbetats för Karhakkamaas vindkraftsprojekt och den motiverade slutsatsen som tagits emot från kontaktmyndigheten angående denna fungerar som grund för bedömningen av konsekvenser. I planens förslagsfas är det maximala antalet i området 46 vindkraftverk, vilket betyder att landskapskonsekvenserna är mindre än i projektalternativ ALT1 i MKB-beskrivningen. Dessutom har man i placeringen av vindkraftverk försökt ta hänsyn till vindkraftverkens inverkan på landskapet där det är möjligt.

Planförslagets bedömning av landskapskonsekvenser kommer vid behov att kompletteras i planförslagsfasen. Utöver detta kommer man att uppdatera översiktsskilderna och siktområdesanalysen som har bifogats till planbeskrivningen. Man har låtit göra nya översiktsskilderna för projektet i planförslagsfasen. Dessa har också inkluderats i den kompletterade MKB-beskrivningen.

I planförslagsfasen kompletteras planförslaget också med bland annat samverkanseffekterna mellan planlösningen och de andra vindkraftsprojekten.

I övrigt markeras utlåtandet som ett tillkännagivande.

1.14 Trafikverket, 2.4.2024

Yttrande

[Redacted signature block]

SVAROMÅL

Transport av vindkraftverkens delar, såsom torn, maskinrum och rotorblad sker som specialtransporter på landsvägar. De delar och den utrustning som behövs för montering av vindkraftverken transporteras sannolikt till platsen från den närmaste hamnen till projektområdet (Ajos i Kemi eller Röyttä i Torneå). Uppförande av ett enda vindkraftverk kräver 12-16 specialtransporter samt vanliga transporter därutöver. Om betongandelen av hybridtornet genomförs genom element uppgår antalet transporter per kraftverk till flera tiotal.

Genomförandet och effekterna av trafiken under byggandet av vindkraftsparken i enlighet med planlösningen kommer att specificeras i planbeskrivningen för planförslaget.

I övrigt markeras utlåtandet som ett tillkännagivande.

1.15 Naturskyddsföreningen Övertorneå, 10.3.2024

Sammanfattning

Naturskyddsföreningen Övertorneå motsätter sig anläggandet av en vindkraftspark i Karhakkamaa i Tornio kommun med hänvisning till brister i miljökonsekvensbeskrivningen samt det planerade läget i unik älvdalsmiljö.

Bakgrund

Ärende NV-06109-20:

Finlands miljöcentral har bjudit in Sverige till internationellt samråd gällande delgeneralplanen och miljökonsekvensbeskrivningen för Karhakkamaa vindkraftspark i Torneå, Finland. Naturvårdsverket har kallat Naturskyddsföreningen Övertorneå att lämna synpunkter på den planerade vindkraftsparken och de gränsöverskridande miljökonsekvenserna som genomförandet av delgeneralplanen kan tänkas medföra. Synpunkter ska vara inkomna till Naturvårdsverket senast 29 mars.

Naturskyddsföreningen Övertorneå har informerats om projektplanen [1] och tagit del av miljökonsekvensbeskrivningen [2].

Källor

1. Deltagande på samrådsmöte i Risudden, 22 februari 2024.
2. Miljökonsekvensbeskrivning, daterad 15 januari 2024: https://overtornea.se/wp-content/uploads/2024/02/karhakkamaa_mkk-karhakkamaa.pdf

Yttrande

Projektplan

Torneälven är en av Sveriges nationalälvar och skyddad under Natura 2000. Miljön i Tornedalen är på många sätt unik i Norden. Alla typer av industriella etableringar medför negativa konsekvenser för både flora, djurliv och biologisk mångfald. Vindkraftsparken skulle också ha negativa konsekvenser för miljö- och människovänligare branscher såsom turismnäring och ekologiskt lantbruk.

Vi motsätter oss etableringen av en vindkraftspark i Karhakkamaa av hänsyn till områdets läge i nära anslutning till Torneälven.

Miljökonsekvensbeskrivning

Vi anser att miljökonsekvensbeskrivningen saknar nödvändig information om vilka naturvärden som finns i området där vindkraftsparken planeras, och därför inte kan garantera att oersättliga naturvärden inte kommer att påverkas eller förstöras.

Naturskyddsföreningen Övertorneå uppmanar beslutsfattare att uppmärksamma 8.6, osäkerhetsfaktorer i bedömningen:

[Konsekvensbedömningarna av] *naturskyddsområdena och objekten som är föremål för skyddsprogram har utarbetats som kontorsarbete utgående från befintligt material.*

Uppförande av vindkraftverken under rådande miljökonsekvensbeskrivning är inte förenligt med Miljöskyddslagen (527/2014) kap 2, 6§:

“Verksamhetsutövaren ska känna till verksamhetens konsekvenser för miljön, verksamhetens risker för miljön och hanteringen av dem samt möjligheterna att minska verksamhetens negativa miljö-påverkan”

Vi motsätter oss etableringen och kräver att en noggrann inventering av naturvärden inom projektområdet utförs och redovisas.

SVAROMÅL

Vid planeringen av planlösningen och bedömningen av dess effekter har man sett till att planområdet och det planlösningensliga influensområdet för vindkraftsparken följer finsk lagstiftning. Planens konsekvenser har bedömts enligt kraven i lagen om områdesanvändning och markanvändnings- och byggförordningen.

Planbeskrivningen bedömer konsekvenserna för bland annat området kring Torne älv och för de områden som tillhör Natura 2000-nätverket.

En miljökonsekvensbedömning, MKB, utarbetades för Karhakkamaas vindkraftsprojekt i samband med planläggningen. MKB-beskrivningen innehåller en bedömning av de betydande miljökonsekvenserna från ett vindkraftsprojekt som ligger i området och en därtill hörande 400 kV-kraftledning. Bedömningen av miljökonsekvenser är genomförd enligt MKB-lagen (252/2017) och är föremål för en motiverad slutsats från kontaktmyndigheten.

Miljökonsekvensbedömningen som utarbetats för Karhakkamaas vindkraftsprojekt och den motive-rade slutsatsen som tagits emot från kontaktmyndigheten angående denna kommer att beaktas i projektets fortsatta planering. Med denna som grund kommer man i planförslagsfasen att påvisa högst 46 vindkraftverk i området och specificera vindkraftverkens placeringar på ett sätt som gör att de orsakar så få konsekvenser som möjligt för bland annat landskapet, naturmiljön och fågellivet.

I övrigt markeras utlåtandet som ett tillkännagivande.